

DOLENSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 20 din - LETNA NAROČNINA 900 din, polletna 450 din, četrtletna 225 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1800 din oziroma 4 ameriške dolarje - TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu št. 606/70-24

Štev. 14 (576)

Leto XII.

NOVO MESTO, 6. APRILA 1961

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave rokopolisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisne podjetje "Delo" v Ljubljani

Razgibano politično življenje

v vseh predelih okraja potrjuje, da se tudi pri nas organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva čedalje bolj razvijajo v specifičen mehanizem političnega samoupravljanja - Razveseljivo narašča samostojnost občinskih političnih vodstev v presoji položaja in določanju nalog za konkretno delo

Uredništvo našega lista je naprosilo predsednika okrajnega odbora SZDL tov. Viktorja Zupančiča, da je odgovoril na nekaj vprašanj s področja dejavnosti občinskih organizacij Socialistične zveze in o nekaterih najvažnejših nalogah, ki so zdaj pred nami.

Občinske organizacije SZDL so začele po V. kongresu SZDL Jugoslavije samostojneje delati; odgovornost občinskih vodstev Socialistične zveze je večja. Kaj lahko rečemo glede te-

stična zveza lahko uresničila naloge, ki jih je dobila s V. kongresom SZDL Jugoslavije kot osnovna organizacija SZDL. Ker je že za njimi prvo obdobje, lahko rečem, da so občinski odbori SZDL v glavnem namen dosegli. Če pogledamo delo, velja ta ugotovitev predvsem za občine Brežice, Videm-Krško, Črnomelj, Novo mesto in Sevnico, malo manj pa morda za Treb-

nje in Metliko; pri slednjih vpliva manjša razvitost občine. Ta napredek se je pokazal predvsem v samostojnejšem delu, v poteku krajevnih konferenc, še posebno pa pri občinskih odborih raznih društev in drugih političnih organizacij. Tudi krepitev komunalnega sistema in komun sploh kaže na veliko sodelovanje s strani SZDL, ki je razen tega sodelovala v organiziranju zborov volivcev, v pripravi pespektivnih planov in podobnem.

Občinske konference SZDL so v decembru pokazale veliko skrb političnih vodstev za aktivnejšo delo krajevnih organizacij Socialistične zveze, podružnic in sekcij. Pokazale so nam, kako občinska politična vodstva na podlagi izkušnje, ki so jih dobila po V. kongresu, rešujejo vse naloge, ki so danes pred komunami. Smatram, da je sedanjí sestav občinskih plenarov in izvršnih odborov SZDL sposoben tako politiko pravilno nadaljevati. Smatram pa, da bodo tudi tisti občinski odbori SZDL, ki doslej še niso poskusi pravilnih oblik dela, prav tako morali svoje delo bolj zastaviti.

Po kongresu Socialistične zveze Slovenije so pred nami različne in številne naloge. Kako se jih je lotila organizacija v okraju? Kaj je bilo doslej narejena in katere so trenutno najvažnejše naloge SZDL v občinah?

Po V. kongresu SZDL Slovenije so dobila naša politična vodstva nove naloge, predvsem zaradi tega, ker se je po V. kongresu SZDL Jugoslavije izoblikovalo nekoliko organizacijskih vprašanj, po drugi strani pa so bili sprejeti v zvezi ljudski skupščini pomembni novi zakoni in predpisi, ki dajejo našemu gospodarstvu nove oblike dela. Ti predpisi vplivajo izredno močno na izpopolnjevanje našega

gospodarskega kot komunalnega sistema v celoti. Prav tem nalogam je slovenski kongres (Nadaljevanje na 2 strani)

7 tisoč kilometrov do predsednika Tita

8. aprila bo izpred poslopja okrajnega ljudskega odbora v Titovem Užicu, kjer se je 1941 mudil štab uziškega partizanskega odreda, odšla na pot štafeta mladosti. Štafeto palico bodo v Užicu nosili mladinci, ki so se rodili v dneh uziške republike.

Letošnja štafeta mladosti bo šla skozi 250 večjih krajev. Mladinci bodo z njo pretekli okrog 7 tisoč kilometrov. Na osrednji proslavi v Beogradu bosta v imenu jugoslovanske mladine izročila pozdrave predsedniku Titu 20-letni mladinec in mladinka iz Titovega Užica.

Božidar Jakac: RASICA (1945)

Ne samo dan, ampak leto zdravja

Jutri se začne letošnji SVETOVNI DAN ZDRAVJA, tokrat posvečen preprečevanju nesreč in povečevanju varnosti ljudi

Letošnji svetovni dan zdravja, ki ga bomo kot vsako leto praznovali 7. aprila, bo posvečen preprečevanju nesreč in povečevanju varnosti državljanov v vsakdanjem življenju. Dosedanje akcije za varnost pri delu so se morda le preveč lotevale samo vprašnja varnosti na delovnem mestu.

Okrajni odbor RK Novo mesto je prejšnji teden sklical posvetovanje in povabil predstavnike šolstva, oddelka za notranje zadeve, DOZ, DPM, AMD, stalne konference za varnost pri delu in zdravniškega društva. Predsednica OO RK Milica Šali je prisotne seznanila z zaključki republiškega posvetovanja in povedala, kako se na svetovni dan zdravja pripravljajo v

drugih okrajih. Po živahni razpravi so prisotni sprejeli nekaj zaključkov o tem, kako naj bi letos ta dan proslavili v našem okraju.

Udeleženci posveta sestavljajo ohr. koordinacijsko komisijo, enake komisije pa naj ustanovijo tudi v vseh občinah. Dogovorili so se, naj občinska posvetovanja sklicujejo občinski oddelki za zdravstvo. Ker je bilo na dan okrajnega posvetovanja še zelo malo časa za priprave na dan zdravja, naj v vseh občinah izdelajo celoletne programe akcij, da ne bi bilo praznovanje le kampanjsko. V šolah naj uredijo higienske koticke in izboljšajo higienske ureditve stavb. Pobudnik tega naj bosta mladec RK in pionirska orga-

nizacija. Košček šolskih vrtoč na podeželju lahko posebej ogradimo, v njem pa se bodo v letih dneh igrali predšolski otroci pod varstvom starejše osebe. Nato bo manj pošarilo in nesreč med otroki. O tem naj razmišljajo DPM in ZD. Učitelji bodo porabili več časa za opazovanje otrok na nesreče in jih poučevali, kako nesreče preprečevati. AMD bo posredovalo, da bo pravilnik za voziške izpite dopoljen s členom, ki bo določil, da mora voznik poznati tudi pravila prve pomoči. Zdravstveni delavci so letos opravili že vrsto akcij: imeli so številna predavanja s področja zdravstva, tečaj za hišno nego bolnika, ki jih je priredil RK, poseben seminar za cestarje o prvi pomoči itd. Podobnega naj bo letos kar največ, da bomo dan zdravja z dobro pripravljenimi programi razširili v leto zdravja. J. M.

Priporočilo OSS gospodarskim organizacijam

Okrajni sindikalni svet v Novem mestu priporoča vodstvom gospodarskih organizacij, da nadomestijo delo v nedeljo, 30. aprila, z delom v eni prejšnjih nedelj, tako da bi prvomajski prazniki trajali od 30. 4. do vključno 3. maja 1961. Počastite praznik dela z akademijami v podjetjih in občinskih središčih, kolektivom pa pripravite razne prvomajske izlete v bližnje kraje.

VREME

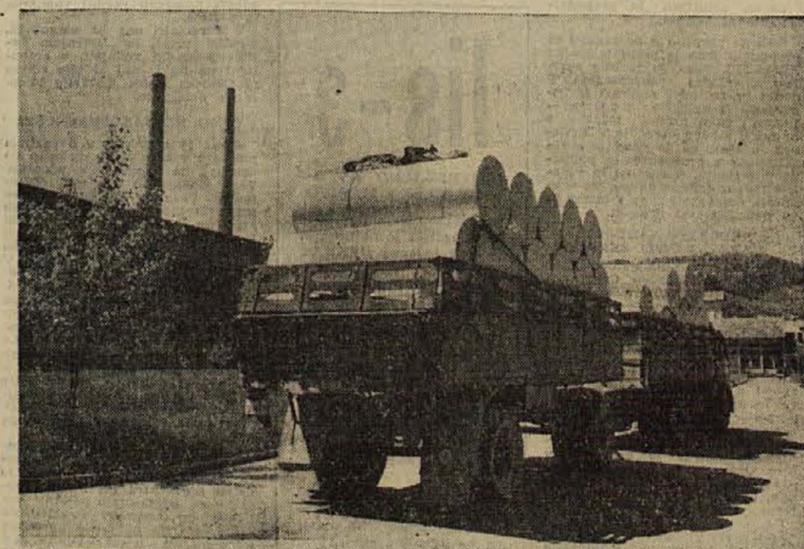
od 6. IV. - 16. IV. 1961

Okrog 7. ali 11. aprila možan mrzel val s snegom in pozebami.

Drugače bo do 9. aprila v glavnem suho vreme, od 10. aprila dalje slabo vreme s padavinami. V. M.

Občni zbori občinskih sindikalnih svetov

Po zaključnih občinskih zborih sindikalnih podružnic se zdaj pripravljajo na letne občene zbornice občinski sveti. 15. aprila bo tak zbor v Brežicah, 16. aprila bodo občni zbori v Črnomlju, Metliki, Sevnici in Trebnjem, 18. aprila v Vidmu-Krškem in 26. aprila v Novem mestu. Sindikati v okraju pripravljajo ta mesec tudi več konferenc. Tako se bodo predstavniki prometnih strok zbrali 12. aprila, 14. aprila bo posvetovanje obrtnih in komunalnih delavcev, 19. aprila pa bo konferenca sindikata trgovskih in gostinskih delavcev.

Vsak dan vozijo kamioni papir iz tovarne celuloze na vse strani države. Takle kamion odpelje naenkrat do 25 ton časopisnega papirja, za katerega je bilo treba v tovarni predelati do 72 kubičnih metrov lesa. Čeprav tovarni na Vidnu še vedno primanjkuje mehkega lesa (praktično nima nobenih komercialnih zalog iglavcev), ji obrati lesne industrije in žag v okraju nič kaj ne pomagajo pri premagovanju teh težav. Mnogi še vedno raje prodajajo žamane in druge odpadke za kurivo, namesto da bi ves les kar najbolj racionalno izkoristili v industrijski predelavi

Spored letošnjih prireditev

ob 20-letnici revolucije je dokončno izdelan - Občinska politična vodstva ga lahko dopolnijo s prireditvami, vezanimi na dogodke iz leta 1941

Okrajni odbor za proslavo 20-letnice revolucije je na svoji zadnji seji na podlagi predlogov občinskih odborov za proslavo sprejel dokončni program letošnjih prireditev.

Zvezno proslavo, ki bo 4. julija v Titovih Užicah, bomo povsod v okraju spremljali z različnimi oblikami poslušanja. Posebno slavnostno bo ta dan v Črnomlju, kjer bodo odkrili spomenik 1.200 padlim borcem na Griču. Proslava bo skupna manifestacija občin Črnomelj in Metlika. Ta dan bo tudi večja proslava trebanjske občine na Debencu s celodnevним sporedom. V dneh od 1. do 4. julija bodo proslave tudi v vseh delovnih kolektivih, v vseh občinskih centrih pa bodo počastili zvezno proslavo s slavnostnimi akademijami.

Osrednja republiška proslava za Slovenijo bo 21. julija v Ljubljani. Iz vseh krajev Dolenjske, Spod. Posavja in Bele krajine bodo občinski odbori SZDL organizirali udeležbo in prevoze v Ljubljano.

22. julija bo v Zužemberku velika proslava z odkritjem spomenika in kostnice na Cvibljju. Prireditveni odbor meni, da bi se zužemberške proslave udeležilo čimveč ljudi predvsem iz našega okraja. Člani Zveze borcev in aktivisti se dobro spominjajo borb in ofenziv, ki so bile okrog Zužemberka, zato bo posebno njihova udeležba na osrednji okrajni proslavi najštevilnejša. Dan vstaje bomo razen te-

ga počastili v vseh večjih krajih in vseh občinah.

Posamezne občine bodo razen tega proslavile 20. obletnico pomembnih dogodkov iz leta 1941. Tako bo večje slavje v Vidmu-Krškem 30. julija, 29. oktobra v Novem mestu, 28. oktobra v Brežicah, 5. novembra osrednja proslava občine Sevnica, medtem ko bomo 22. december svečano proslavili s sodelovanjem JLA.

Letos poteka 20 let, odkar je bila ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda. Vsa vodstva SZDL bodo letošnjemu 27. aprilu dala poseben poudarek. Na slavnostne seje odborov SZDL bomo povabili predstavnike delovnih kolektivov, ustanov, zastopnike kulturnega in javnega življenja. Krajevne organizacije bodo za svoja področja priredile posebne proslave. Prazniku dela - 1. maju

bomo dali letos poseben poudarek. V dneh med 27. aprilom in 1. majem bodo številne proslave v vseh delovnih kolektivih, šolah in večjih središčih v občinah. Slovesne prireditve bodo za 25. maj - dan mladosti. Takrat bo v Novem mestu tudi okrajni festival najboljših mladinskih pevskih zborov. 26. julija bodo v Rosalnicah pri Metliki odkrili spomenik padlim borcem. 30. julija bo komemoracija v Dobravi pri Brežicah, kjer so bili ustreljeni prvi krški aktivisti v letu 1941. Tudi v Semiču bodo 28. oktobra proslavili krajevni praznik v spomin na odhod prve belokranjske čete v letu 1941 na Bučko.

V okraju bo razen tega več spominskih razstav, posamezne občine pa bodo izpopolnile spored s spominskimi svečanostmi, ki bodo združene z dogodki iz leta 1941.

Pomagajmo mladini pri izbiri poklicev

Nič ni bolj odvratnega, kakor poslušati, kako nekdo vsak dan preklinja svoj poklic, nič bolj prijetnega, kakor uživati radost poklicnega dela, v katerem se počutiš kakor v topleni domu, ki je zate zgrajen.

Vsako leto zapuša šolo več tisoč učencev in učenek, ki so zaključili obvezno šolanje. Kam sedaj? Mladina stoji pred izbiro poklica; ni več otrok, ni pa še odrasla, zato se premalo zaveda, kako važna je izbira poklica. Mladina torej potrebuje pomoč. Poklicna svetovalnica se skupaj s prosvetnimi delavci in drugimi zainteresiranimi organi trudi, da bi mladini čimbolj olajšala izbiro poklica. Mesec april je mesec poklicnega usmerjanja mladine. To je mesec izrazito razgibanega, živahnega dela na področju usmerjanja mladih ljudi v poklice.

NAMEN POKLICNEGA USMERJANJA JE:

- prikazati mladini, ki bo letos zaključila obvezno šolanje, kako važna je pravilna izbira poklica za posameznika in družbo;
 - seznaniti učence tudi s tistimi poklici v obrti, industriji, prosveti, upravi v našem okraju in LR Sloveniji, ki najbolj potrebuje mlade ljudi;
 - omogočiti učencem ogled delovnega procesa v podjetjih in ustanovah;
 - seznaniti tudi starše s problemi poklicnega usmerjanja mladine;
 - Komisija za poklicno usmerjanje pri poklicni svetovalnici v Novem mestu bo v sodelovanju s šolami in gospodarskimi organizacijami izvedla v mesecu poklicnega usmerjanja naslednje akcije:
 - organizirala bo izlete mladine v gospodarske organizacije in ustanove, obrtne delavnice in na gradilišča;
 - oskrbela za mladino in starše predavanja o izbiri poklica in o posameznih poklicih;
 - učenci bodo pisali šolske naloge o izbiri poklica (ter izdelovali likovne izdelke, ki prikazujejo ljudi na različnih delovnih mestih, najboljši izdelki in pismene naloge bodo oagrjeni);
 - predvajani bodo filmi s področja poklicnega usmerjanja;
 - šole bodo seznanili z možnostjo vključevanja v uk ali na delovno mesto oziroma s pogoji za nadaljnje šolanje.
- Ob koncu meseca poklicnega usmerjanja bo zaključna prireditev v Novem mestu in v Trebnjem, kjer bodo po kratkem kulturnem sporedu podeljene nagrade.
- Pravi človek na pravo mesto- mora postati načelo, ki velja za vse. Če se bodo vsi po njem vodili, se bo zvišala življenjska raven vsega naroda.
- P. J.

Zadruga - most med kmetom in družbo

Kako se trebanjska kmetijska zadruga pripravila na volitve novega zadrúžnega sveta - Pet poslovnih enot v KZ Trebnje

8. aprila je v Trebnjem zasedel ZS kmetijske zadruge. To je bilo najbrž zadnje zasedanje ZS pred volitvami novega sveta, zato so se zadrúžniki res temeljito pogovorili o delu v letošnjem letu in izvolili več organov, ki bodo izvedli volitve.

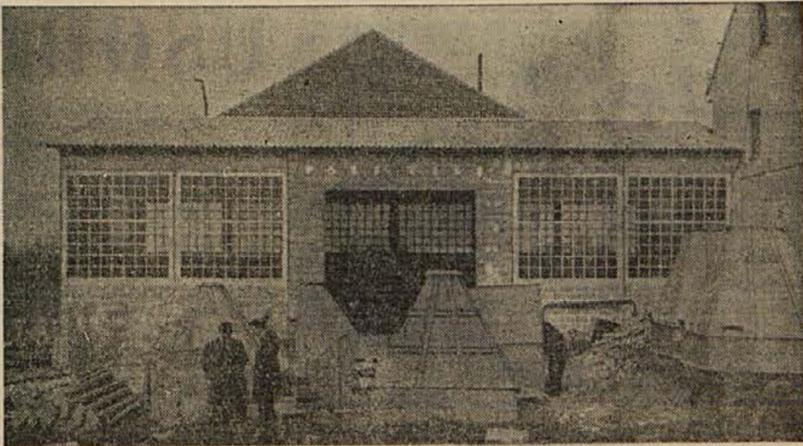
Zadrúžni svet je najprej potrdil nova pravila zadruge, ki izpreminjajo sedanje pogoje za članstvo, pravice organov upravljanja in notranjo organizacijo zadruge. Član zadruge bo lahko odšel le kmetovalec, ki z zadrúgo pogodbeno sodeluje, ki ji prodaja presežke

svoje proizvodnje in ki podpisal izjavo, da vstopi v zadrugo. Enako pravico bodo imeli še naprej družinski člani, če sodelujejo v proizvodnji kmetične zadruge. Pristopnina bo 100 din, dosegljivi delež pa je odpravljen in bo vsem članom vrnilen, ker je zaradi trdnosti gospodarske moči zadruge nepomemben. Kmetijska zadruga ni več samo združene kmetov, v naloge, pomagati jim pri njihovih težavah, ampak je njena glavna naloga povezovati interese družbe z interesi posameznega kmetične proizvajalca.

Občni zbor zadruge ima manjše pravice. Sprejema pravila zadruge, razpravlja o perspektivnem načrtu razvoja zadruge in določa glavne smernice razvoja. Priporočila obnege zborna mora obvezno prenesti ZS. Zadrúžni svet in UO imata po novih pravilih približno enake pravice in dolžnosti kot delavski svet v podjetju.

Močno se je spremenila tudi notranja organizacija zadruge. Z združitvijo vseh zadrug v občini se je kolektiv KZ Trebnje povečal na 160 ljudi. To zahteva izpremembo sestava ZS. V njem bo odslej 50% predstavnikov kolektiva zadruge in 50% predstavnikov kmetov proizvajalcev. Takšno razmerje je utemeljeno, saj ustvarjajo lastni proizvodni obrati zadruge nekaj več kot 62% kosmatega dohodka, pogodbeno sodelovanje, odkup in ostale dejavnosti zadruge pa le dobrih 37% dohodka. Zato so sklenili, da bo v novem 80-članskem ZS 40 kmetov in 40 članov kolektiva zadruge. V proizvodnih okoliših bodo izvoljeni področni ZS (podobni obratnim DS v večjih kolektivih), ki bodo pomagali osrednjemu ZS izpolnjevati naloge.

Zadrúžni svet lahko v zadrúgi ustanavlja poslovne enote, proizvodne obrate, razne zavode in službe, ki so po njegovem mišljenju potrebne za razvoj kmetijstva. KZ Trebnje bo imela zaenkrat 5 poslovnih enot: prvo sestavljajo lastni proizvodni obrati s 300 ha zemljo, drugo kmetijska proizvodnja in poslovni promet v zasebnem sektorju, tretjo gozdarski obrat, četrto predelava vrtnin in gozdnih sadežev v nastajajočem obratu na Mirni

Dobovski kovinarji si krepko kujejo svetlo bodočnost

Občno kovinarsko podjetje v Dobovi, ki je bilo ustanovljeno komaj predlansko, je lani prvo v okraju doseglo plan, do konca leta pa je proizvelo za 40 milijonov dinarjev brutoproducta. Prostore je imelo podjetje v prvem nadstropju zgradbe, za delavnice pa je uporabljalo in še uporablja tudi dvorische, tu so dobivali njihovi težki kovinski proizvodi svoje oblike.

Mladi kolektiv pa ni pokazal priložnosti in sposobnosti samo s tem, da je presegel plan nekaj mesecev pred rokom povsem sami so si postavili delovno bato (dvorano), da jim ne bo treba ob slabem vremenu delati zunaj ali pa prekiniti delo. Hala jih je veljala milijon in pol dinarjev (pravzaprav je toliko stal je material zanj), vse ostalo pa so napravili kovinarji s prostovoljnimi delom. Decembra lani so uvedli v kolektiv tudi topli obrok.

Za nadaljnji razvoj pa jim je seveda nujno potrebna tudi strojna oprema (varilni agregat, škarje

za pločevino, vrtilni in brusilni stroji itd.). Čutilje tudi pomanjkanje strokovnega kadra, predvsem varilcev, elektrovarilcev in ključavnicevarjev. Zaradi izobraževanja teh so povezani z različnimi šolami in izobraževalnimi centri, predvsem z mariborskimi. Podjetje nujno potrebuje tudi zadrževanje, štirje delavci obiskujejo zdel v Brežicah tečaj za visoko kvalifikacijo, dve uslužbenki pa knjigovodstvo tečaj.

Narodni lina podjetje dovoli, število zaposlenih bi lahko povečali od sedanjih 30 na 36, če bi dobili posojilo za nakup opreme. Tudi brutoproduct bi se povečal v primerjavi s lanskim letom kar za 27 milijonov dinarjev, v nasprotnem primeru pa se bo povečal za 5 milijonov.

Dobovski kovinarji se pokazali, da zmorejo marsikaj. V kratkem času je njihovo podjetje lepo napredovalo. Porok za njihovo solidno in hitro delo pa so vedno nova naročila, ki presegaajo njihove zmogljivosti.

Zastoj zaradi gnojil

Letošnja zgodnja pomlad je marsikomu prekrizala načrte, saj ni skoraj nihče pričakoval, da se bo treba tako zgodaj vrnilti na polje, travnike, v vinograde in sadovnjake. Predvsem so ljudje že v prvih marčevih dneh, če ne že prej, pripravili vse za spomladansko setev. Potem so čakali. Kmetijska zadruga v Črmošnjicah pa je kmetičkim

pogodbenim proizvajalcem javila, da ni gnojil. Sami si se križali, da jih ni! — so ji ti odgovorjali.

Črnomajska kmetijska zadruga nabavlja umetna gnojila iz Ruš. Zastoj pri nabavi pa je prišel popolnoma nepričakovano, čeprav je tako zmanjšan brščas opraviljivo. Seveda bi bilo pravilneje, če bi umetna gnojila za pomladansko setev pripravili v jeseni, takrat, ko je povpraševanje po njih na trgu manjše. Nekatere zadrúžne poslovne enote so si prav tako pripravile zalogo, ki nekako zadostja za prve potrebe. Vendar kmetičkim proizvajalcem ti problemi ne pomenijo težje ovire pri nadaljnem sodelovanju z zadrúgo, in njenimi poslovnimi enotami, kar dokazuje, da je med zadrúgami in samostojnimi kmetičkim gospodarstvi sklenjenih vedno več pogodb. To sodelovanje zajema poljedelstvo, površine za rasti krmilnih rastlin (v Lokvah in Dragatušu po 60 ha) ter živinorejo. Razen tega je zadruga vzela v najem večje deteljšče, ki ga bo samostojno obdelovala nekaj let.

Najboljše zadrúžnike v svete

Pred dnevi je zasedel plenum občinskega odbora Socialistične zveze v Brežicah. Pogovorili so se o sklopih občinske konferenec, o delu na terenu, o družbenem planu in proračunu občine ter o razvoju kmetijstva, ki je osnovna gospodarska panoga brežiške občine. Krajevne organizacije Socialistične zveze bodo mobilizirale vse sile za razvijanje proizvodnih odnosov in preobrazbe na vasi. Povečana dejavnost krajevnih organizacij se bo odražala po posameznih sektorjih, katere bodo ustanovili na vseh področjih. Predvidevajo se tudi za kmetijstvo, za splošna vprašanja ter še posebne sekcije, za katere bodo pokazali ljudje zanimanje.

Naloga sekcij bodo: tolačenje planskih nalog, analize in posameznih področij glede proizvodnje in odnosov na vasi, kooperacija, vsaki kolobari in podobno. V ta namen bodo pripravili strokovna predavanja, debatne večere, prikazovalni pa bodo tudi filme.

Na sestanku so razpravljali tudi o vlogah v zadrúžne svete. Organizacije Socialistične zveze bodo aktivno sodelovale na predložitvenih zborovanjih, na občinskih zborih proizvodnih področij in pri volitvah. V nove zadrúžne svete naj izvolijo najboljše zadrúžnike, predvsem take, ki so že sodelovali v prvih področnih zadrúgah, kajti velja naj načelo, naj zadrúgo upravljajo tisti, ki z njo uspešno sodelujejo.

Za boljše delo občinskega odbora Socialistične zveze so imenovali deset komisij, v katerih bo delo na 40 tovarštev in tovarštev. Te komisije bodo reševale vsa problematika svojega področja in dajale pobudo občinskemu odboru in krajevnim organizacijam.

Ob zaključku so obravnavali program in priprave za proslavo ob 20-letnici revolucije, ki jih bodo praznili skozi vse leto.

„Hočemo donosno pod etje!“

Na kmetičkem obratu v Črmošnjicah so člani sindikata povedali, da z dosedanjim gospodarjenjem niso zadovoljni

Člani sindikata kmetičkega obrata v Črmošnjicah so imeli pred kratkim svoj letni občni zbor. Na zboru so bili navzoči tudi predsednik občinskega sindikalnega sveta tov. Jerman, sekretar KGP Novo mesto tov. Skof ter agronom KGP inž. Peterlin.

Predsednik sindikalne podružnice je poročal o delu sindikata v minulem letu, zatem pa se je razvila živahna razprava.

Kaj so povedali člani kolektiva?

„Izgubimo imamo, pa pogledajmo, zakaj. Proizvodni stroški za liter mleka so 47 dinarjev, mleko pa moramo prodati po 26 din.“

Živinorejci so pripovedovali: „Mi smo plačani od količine litrov mleka in kilogramov prirastka. V času košnje je bilo veliko dežja. Seno je bilo slabo, manj vredno, zato je slaba slabša. Kako naj s takšno krmno dosegemo večjo molznost in večji prirastek?“

Člani kolektiva so ugotavljali, da se da z boljšo organizacijo dela in boljšim gospodarjenjem, sodelovanjem vseh članov kolektiva, povečati dohodek podjetja in njihov zaslužek. O tem so povedali:

„Iz slabše črede krav moramo izločiti vse tiste, ki imajo zelo majhno molznost. Krave, ki smo jih dobili iz nakupov, imajo tako majhno molznost, da še lastnega teleta ne prehranijo s svojim mlekom, medtem ko imajo druge krave pri istih pogojih znatno večjo molznost. Seno bi bilo kljub obilnemu deževju lahko kvalitetnejše. Ker so sezonski delavci plačani od kilograma posušenega sena, je v njihovem interesu, da je seno čim manj suho in zato čim težje. Takšno seno pa se potem kvari in vpliva na molznost krav, pa tudi na plače živinorejcev. Ne samo upravnik in delodajca, mi vsi moramo skrbeti, da se to ne bo več dogajalo!“

Spet drug tovariš je povedal: „Čemu moramo zjutraj čakati, da delovnice razporedijo delo? Vsak delavec naj v bodoče že prejnjši dan izve, kaj bo delat!“

O letovanju delavcev so povedali: „Podjetje ima svoj počitniški dom ob Jadranu, ki je namenjen prvenstveno članom kolektiva. Stroški bivanja v tem domu so res majhni, kljub temu pa se je lani prijavilo za

letovanje zelo malo delavcev, ker je prav v letni sezoni ob košnji možen dober zaslužek doma. Tudi to bi bilo treba urediti!“

Ob koncu razprave so se nekako zedinili ob teh besedah: „Ne bomo več dolgo govorili o izgubi in našem podjetju, postati moramo donosno podjetje in naši prejemki se morajo večati.“ Tako je bil zaključec občni zbor delovnega kolektiva kmetičkega obrata v Črmošnjicah.

Jože Skof

Pozdravite svoje v tujini
v DOLENJSKEM LISTU! Na-
ročite jim ga - hvalešni!
Vas bodo za posrcaali!

NOV TRANSFORMATOR

V Loki pri Zidanem mostu so začeli letos graditi nov transformator. Prejšnja električna napetost, ki je bila predvidena le za razsvetljavo, ni več zadostovala, ker je v Loki vedno več električnih gospodinjstev in drugih aparatov ter elektromotorjev.

„Izgubimo imamo, pa pogledajmo, zakaj. Proizvodni stroški za liter mleka so 47 dinarjev, mleko pa moramo prodati po 26 din.“

Živinorejci so pripovedovali: „Mi smo plačani od količine litrov mleka in kilogramov prirastka. V času košnje je bilo veliko dežja. Seno je bilo slabo, manj vredno, zato je slaba slabša. Kako naj s takšno krmno dosegemo večjo molznost in večji prirastek?“

Člani kolektiva so ugotavljali, da se da z boljšo organizacijo dela in boljšim gospodarjenjem, sodelovanjem vseh članov kolektiva, povečati dohodek podjetja in njihov zaslužek. O tem so povedali:

„Iz slabše črede krav moramo izločiti vse tiste, ki imajo zelo majhno molznost. Krave, ki smo jih dobili iz nakupov, imajo tako majhno molznost, da še lastnega teleta ne prehranijo s svojim mlekom, medtem ko imajo druge krave pri istih pogojih znatno večjo molznost. Seno bi bilo kljub obilnemu deževju lahko kvalitetnejše. Ker so sezonski delavci plačani od kilograma posušenega sena, je v njihovem interesu, da je seno čim manj suho in zato čim težje. Takšno seno pa se potem kvari in vpliva na molznost krav, pa tudi na plače živinorejcev. Ne samo upravnik in delodajca, mi vsi moramo skrbeti, da se to ne bo več dogajalo!“

Spet drug tovariš je povedal: „Čemu moramo zjutraj čakati, da delovnice razporedijo delo? Vsak delavec naj v bodoče že prejnjši dan izve, kaj bo delat!“

O letovanju delavcev so povedali: „Podjetje ima svoj počitniški dom ob Jadranu, ki je namenjen prvenstveno članom kolektiva. Stroški bivanja v tem domu so res majhni, kljub temu pa se je lani prijavilo za

Trikrat - otroci!

18. marca je v Bruslicah pritekel izza ograje in skočil pred osebnim avtomobilom S-1322 triletni P. J. Voznik je dečka podrl, tako da se je znašel pod vozilom, kjer je običaj nezavesten. Prepeljali so ga takoj v novomeško bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima zlomljeni obe ključnici in tri rebra.

20. marca je v Novem mestu pripeljal z Glavnega trga motorist P. J., ki je vozil s hitrostjo okoli 20 kilometrov na uro. Učenci H. M., ki je prekanjuje čista, ki vodi na Novi trg, pregledala

le desno stano cestniča, je motorist podrl in laže poškodoval. Vozil je brez voznškega dovoljenja.

27. marca je na kandijski strani novomeškega mostu tik za tovarnjakom prečkala cestu učenka tretjega razreda E. H. Na drugi polovici cestniča jo je podrl voznik M. S. z osebnim avtomobilom S-1322. Učenka je zločinca nogo pod kolenom in nekaj prask po obrazu.

V vseh treh primerih so povzročili nezgode otroci! Starši, opozarjajte jih!

Hmeljarji in sadjarji so začeli

Zadnje marčne dni je toplo pomladansko vreme zvabilo na delo tudi delavce samostojnega obrata novomeškega KGP v Brezovici pri Sentjerneju. Hmeljarji in sadjarji je marljivo obrezujejo sadike dreves in hmelja, kajti; kot poudarjajo, od pravočasnega in natančnega dela, ki naj bo čim bolj strokovno, je odvisen pridelek in tudi njihov zaslužek.

Kmetijsko-gospodarski obrat, v Brezovici ki se ukvarja predvsem s hmeljarstvom, sadjarstvom in živinorejo, upravlja sposoben delovni kolektiv. Če navedemo samo nekaj podatkov oziroma števil, bo to povedano še nazorneje. Lani je 13 ha hmeljišč dalo okrog 2 milijona čistega dobička. Sadev skrbi za hmelj bolj kot na primer za drevesne nasade, kar pove tudi dejstvo, da so pridelali največ drogovozrednega hmelja. Postopoma se večajo tudi površine sadovnjakov. Se leto bodo na dveh hektarjih zasadili okrog 4600 jablanovih sadik. Petletni perspektivni plan predvideva, da se bodo površine sadovnjakov od sedanjih 18 ha — če upoštevamo 2 ha, ki ju bodo zasadili letos — povečale na 30 ha. Precej pogojev je na šentjernejskem področju za živinorejo. Medtem ko bosta v Sentjerneju in Brezovici prednjačila hmeljarstvo in sadjarstvo, bodo v Dravkovcu in Orehoviči pričeli sistematično gojiti živinorejo. Sodijo, da je v Dravkovcu največ pogojev za pitanje telet, v Orehoviči pa bodo vzgajali plemensko živino, torej krave mlekarice. V ta namen bodo adaptirali nekaj prostorov in napravili hlev za 40 glav goveda. V Brezovici bo le toliko živine, da bo dovolj naravnega gnoja, hlev pa bodo preuredili v skladišče hmelja. Razumljivo je, da bodo s povečano in bolj načrtno skrbjo za živinorejo uredili vprašanje krme. Pogojlji bodo okrog 80 ha gnašine, ki jo je kmetijsko gospodarstvo že prej upravljalo.

Medtem ko povečujejo površine, ki jih postopoma spreminjajo v donosna hmeljišča in sadovnjake ter travnike, pri čemer zemljo obdelujejo le s stroji, pa se javljajo težave. Težnja, da bi imeli zemljišča ali večje površine (vsaj 1 ha) skupaj, ni nova. Pri menjavi zemljišč s privatnimi kmetičskimi proizvajalci pa je zdaj nastajajo težave, saj so nekateri že ponudili 15 arov zemlje ali malo večje površine, ki pa bi bile za strojno obdelavo premahjive in so tudi na takih mestih, da traktorji ne bi opravili veliko. Nameravajo pa arondirati le tiste površine, ki jih bo mogoče obdelovati s traktorji.

Eden glavnih problemov je še vedno delovna sila. Sedanjih 30-članski kolektiv vsekakor ne bo zmogel vseh del, če ne bo novih delavcev. Ne glede na sezonsko delo bi potrebovali 10 stalno zaposlenih in sadjarja-strokovnjaka. Vprašanje, pa je tudi, kje bodo ti „novi“ stanovali. Obratni delavski svet je o tem že razpravljal in bodo nekaj stanovanj uredil v orehoviškem gradu.

Prav problem delovne sile in manjše površine so vzrok, da poslovnih enot po gospodarskih panogah pri šentjernejskem obratu KGP iz Novega mesta ne bodo uvedli. Ščasnoma bi brščas le prešli tudi na to obliko gospodarjenja in poslovanja.

Ivan Zoran

Predvolilna zborovanja v brežiški občini

Zadrúžni svet Kmetijske zadruge v Brežicah je na zadnjem zasedanju razpisal volitve v novi zadrúžni svet volivci, člani zadruge, bodo volili svoje predstavnike v nedeljo, dne 23. aprila, volivci, člani kolektiva, pa v četrtek, dne 29. aprila.

Po pripravi sodeč vlada med zadrúžniki veliko zanimanje za volitve v zadrúžne svete. Na predvolilna zborovanja so se pripravili zadrúžniki izbirali kandidata za člane zadrúžnih svetov, ki jih bodo v prihodnjih dveh letih zastopali in pomagali upravljati njihovo zadrúgo.

Tudi po kolektivih posameznih obratov zadruge so bili silna zborovanja, na katerih so predlagali kandidata za člane zadrúžnih svetov.

V KZ Brežice: 11 poslovnih enot

Pred volitvami v zadrúžne svete, reorganizacijo kmetijskih zadrug, sprejemanjem proizvodnih planov, spremembo pravil in v času občnih zborov smo obiskali tudi KZ v Brežicah. Brežiška zadruga je največja v okraju, ima preko 200 zaposlenih, zadostljivo število strokovnega kadra, 25 traktorjev, močan ostali strojni park in svoja posestva. Temu primerom se je v zadrúgi razvijalo tudi upravljanje, se pravi, da je brežiška zadruga tudi v razvoju upravljanja pred drugimi zadrúgami. Zato se ne smemo čuditi, če imajo v Brežicah že organizirano delo in upravljanje po takih metodah, ki jih v drugih kmetijskih zadrúgah šele uvajajo, in če se organizacija te zadruge v nekaterih stvareh razlikuje od organizacije ostalih zadrug.

V začetku preteklega meseca so ustanovili v KZ Brežice 11 poslovnih enot (v njih pa 24 obratniških enot) te so: uprava, skladišče, strojni park in služba, posestvo Mokrice, posestvo Brežice področne uprave Cerklje, Jesenice, globoko, Dobova klavnicna z mesnitsarji in trgovine. V teh poslovnih enotah imajo obratne delavske svete: ti odločajo o delu obrata, doslej pa je odločal le poslovodja obrata. Obratni delavski svet bodo sprejemali tudi svoje delovne piane, njihovih seštevke pa bo plan zadruge. Na sestankih kolektivno-poslovnih enot so delovali na predlog obratnih svetov, ki so predlagali kandidata za zadrúžni svet. Poslovne enote bodo imele v zadrúžnem svetu 40 predstavnikov, prav toliko

pa tudi zadrúžniki - privatni kmetje. Vse poslovne enote skupaj pa bodo imele centralni delavski svet.

Na področjih bivših kmetijskih zadrug Cerklje, Dobova, Globoko in Jesenice, ki se imenujejo zdaj proizvodni okoliši, so področne uprave, ki bodo imele področne zadrúžne svete. Člane teh zadrúžnih svetov bo imenoval zadrúžni svet KZ. Področni ZS bodo skrbeli, da bo izveden plan proizvodnje, kooperacij in odkupa na njihovih področjih, določali bodo vršni red strojne obdelave itd.

Pred volitvami v zadrúžni svet ne bodo imeli na področju KZ le enega obnege zborna, ampak kar 5: za vsak proizvodni okoliš in še za Brežice po enega. Na njih se bodo dokončno pogovorili o kandidatih, listi za ZS, o proizvodnih programih, ki bodo v kratkem izdelani, o spremembi pravil in drugem.

Kmetijska zadruga bo še naprej širila lastno proizvodnjo na sedanjih posestvih, ustanovljala pa bo tudi nove. Na kratko vam bomo predstavili sedanje stanje na posestvih oz. obratih in načrte za naslednjih 5 let.

Obrat v Globokem se sicer šele nujne, razvijal pa se bo predvsem v sadjarstvo smer. Tu so zdaj nasadi brusik (5 ha) jabolk (2 ha) in bruskeve (15 ha). Nameravajo nasaditi še več bruskeve. Zemljišča ima obrat malo, okoli 20 ha) ko pa bo regulirane, zabrnice bo dobil obrat precej več zemlje. V Globokem bodo še letos zgradili hlev za 100 glav živine in upravno stavbo. V naslednjih nekaj

letih nameravajo postaviti še dva hleva za 200 glav živine in pripadajoče obrate.

Tudi obrat Cerklje šele ustanovljajo. Pravi obrat postavljajo tam kozolec, v katerem bo shramba za krmno. Ob njem bosta zrasla dva hleva, v katerih bo prostora za 200 glav živine. Načrti zanj so že gotovi in kredit odobren. En hlev bo stal že letos in jeseni bo v njem že precej živine. Obrat bo dobil v uporabo bivšo cerkljansko gmajno. To gmajno že čistijo in rigolajo. 8 do 10 ha je bo očiščeno še do spomladi, ostalo — skupaj meri preko 40 ha — pa bodo skržili, zrigolali in izsušili poleti, ker je zdaj zamešavljena. Na teh površinah bodo posejvali silažno krmno in nekaj ovsa. Večina bo za pridobivanje živinske krme, na 6 do 8 ha pa nameravajo urediti nasad jaboln.

Posestvo v Brežicah se ukvarja z živinorejo in hmeljarstvom. Zdj imajo v hlevih preko 230 glav živine za pitanje, s hmeljem pa imajo za sajenih 13 ha. Posestvo se v naslednjih letih ne bo širilo, ker za to ni pogojev.

Na obratu Mokrice se ukvarjajo s sadjarstvom. Zasedenih imajo 6 ha bruskeve in 3,5 ha jabolk in bruskeve. Razen sadjarstva se bavijo še z živinorejo. Pitažo 120 glav živine med sezono pa redijo še piščance, po katerih je veliko povpraševanje. Teh proizvodov na leto 10.000. Na tem obratu bodo širili le sadjarstvo ko bodo za to pogoj.

V naslednjih letih se bo širil še

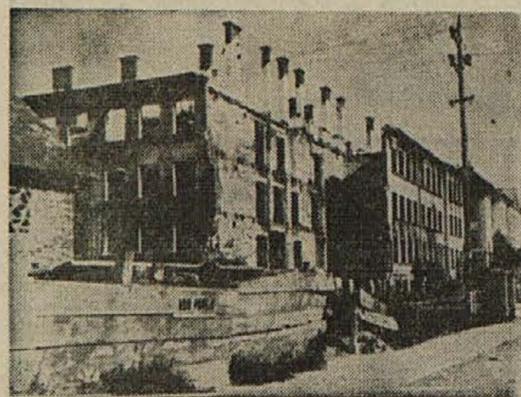
obrat v proizvodnem okolišu Dobova, kjer doslej pitažo le 35 glav živine. To je nekaj zametek bodočega posestva. Načrta za bodoče posestvo še nimajo, njegov razvoj pa bo odvisen od ponudbe zemlje in ostalih pogojev.

Pred kratkim je bil odobren še projekt za gradnjo rastlinjakov na Čatežu. Rastlinjaki bodo pod steklo,ogrevala pa jih bo topla voda. Ta gradnja bo veljala 160 milijonov dinarjev.

V privatnem sektorju kmetijstva je predvideno povečanje kmetijske proizvodnje za 15 odstotkov na leto oziroma v naslednjih petih letih za 75 odstotkov. Najobčutnejši bo porast v pitanju mlade govede in prašičev pa tudi v sadjarstvu (Globoko, Arčiče), medtem ko bo povečanje v poljedelstvu manjše. V pogodbenem sodelovanju bo obnovljen le manjši del nasadov, ker si bo zadruga prizadevala dobiti zemljo za nasade v odkup ali zakup.

Se en podetek za zadrúgo: preteklo leto je ustvarila 720 milijonov dinarjev prometa in brutoproducta v petih letih pa se bo ta številka povzpela na milijardo 300 milijonov dinarjev. Sedanja posestva in obrati zadruge uporabljajo okoli 130 ha zemlje. Čež pet let pa jo bodo imeli razvidoma 1400 ha. Taki so načrti razvoja kmetijstva na področju KZ Brežice. Seveda še niso vsi dokončni. O njih se bodo pogovorili še proizvajalci in zadrúžniki na sedanjih občnih zborih.

Jože Primc

Stavbi osnovne in mešanske šole v Novem mestu po drugem bombardiranju in požaru

USODEPOLNI DAN

Na današnji dan pred dvajsetimi leti je bila napadena 'ugoslavija. O dogodkih, ki so se zvrstili takrat v Novem mestu, vedo starejši Novomeščani marsikaj povedati, vendar se v glavnem datumov ne spominjajo več dobro.

- 6. april 1941. Usodepolni dan! Začetek vojne Nemčija in Italija napadi Jugoslavijo. Na hranični cestni promet...
7. april. Dopoldne alarm za zračni napad, a brez bombardiranja. Preselili smo se v Ločno. Miloš vstopil obvezno k zaščiti, ki jo je organiziral Sokol.
8. april. Ta dan so nas obiskali 8 fantje od zaščite.
9. april. Veliki vojaški promet v mestu. Stevilno nastopajo prostovoljci. Jemali so je nad 20 let stare. Pošte alarm, a brez bomb. Spite nobene.
10. april. Malo snega. Dva alarma brez bomb.
11. april. Veliki petek. Konec vojne! Begunci smo se vračali v mesto. Tu je bilo živahno. Vojaki so vodili s seboj konje in volve (ne svoje). Naenkrat ženski glas:
12. april. Dva dni popoldne so se pripeljali s tovornim avtomobilom v Novo mesto Kočevarji - kulturabundovci s kljukastimi krizami rokavih. Pozneje je prišla izvidnica nemške vojske v bliniranim avtomobilu, v katerem je bil nemški general. Izdali so poziv za zbiranje orožja in ga zbirali pred sedanjo tovarno zgradbo. Kočevarji in tudi nemška izvidnica so odšli in tako je ostalo v Novem mestu 'brezvidnjaki'.
Naslednjega dne, v soboto 12. aprila, smo ustanovili nekaj odborov, naj bi prevzel varnostno službo in zavarovali tudi skladišča hrane za revno prebivalstvo. Razen tega je ta odbor sprejel in odpravljal naše vojake iz Južnih krajev, ki so prihajali iz Gorenjske v Novo mesto. Dalj smo jim potrebna navodila za pot in položajih na Gorenjskem in da o pravem vojskovanju sploh ni bilo govora. Danes ne vem več, kako smo se znašli na čelu tega odbora. V noči od 12. na 13. april so mi sporočili, da je prišlo od mokrnoške strani v mesto z avtomobilom nekaj nemških vojakov direktno na pošto, pozvali pa so da se ponudi zopet odšli.
13. aprila je bila nedelja; zadrževal sem se na rotovžu, ko je dopoldne prišla alpinska četa nemških vojakov, mene in odbor nam jeval smerokaze za vojaškimi označbami. Smer vsah je bila proti Mokrnožu.
14. aprila. V mesto prišli italijanski vojaki. Stanujejo v Sokolskem domu. Vse mesto je v hitlerjevskih zastavah.
15. aprila. V mesto prišli nemški orožniki. Ta dan so Nemci prevzeli občino in odslužili župana ter odbornike. Novim nemški župan je inženir Miklavc.
16. aprila. Nemci odšli, zasedbo prevzel Italijani. Nemški občinski odbor odstavljen in postavljen spet stari županov dr. Polenskom.
17. aprila. Italijani zasedli orožniško kasarno. Ropanje v Sentjerneju.
18. aprila. Iz Novega mesta odšli interniranci v Sentjerneju. Skozi Novo mesto so potovali ustaši s svojimi političnimi voditelji (Paveličem, Kvaternikom? itd.). Odpeljali se proti Ljubljani. Namen ekspedicije ni bil znan.
19. maja. V Novem mestu velika italijanska vojska parada, ki ji je prisostvoval italijanski general.
letega perspektivnega plana okraja pa bodo potrebovala naša gostilna še 296 gostinskih delavcev, od tega 23 visoko kvalificiranih, 126 kvalificiranih, 82 polkvalificiranih, 37 nekvalificiranih in 26 uslužbenec.

»GOVORITE Z BEOGRADOM!«

Kako je bil aprila 1941 izpuščen iz novomeških zaporov tovariš Kristan - Brezglava zmeda ob napadu fašistov na Jugoslavijo

Dr. Davorina Grossa smo naprosili naj nam pove nekaj spominov na prve dni druge svetovne vojne in se posebej o izpuščju Kristana in ostalih komunistov, ki so bili takrat zaprti v novomeških zaporih na podlagi zakona o zaščiti države.

Tega dne popoldne so se pripeljali s tovornim avtomobilom v Novo mesto Kočevarji - kulturabundovci s kljukastimi krizami rokavih. Pozneje je prišla izvidnica nemške vojske v bliniranim avtomobilu, v katerem je bil nemški general. Izdali so poziv za zbiranje orožja in ga zbirali pred sedanjo tovarno zgradbo. Kočevarji in tudi nemška izvidnica so odšli in tako je ostalo v Novem mestu 'brezvidnjaki'.

Aeroplani krožijo nad mestom in brne. Orožniki so nas tožili, da so aeroplani naši. Naenkrat začne pokati. Vse je začelo bežati v hiše in zaklonišča. Mi smo se zatekli v zaklonišče na Turkovem vrtu. Bomba je padla na kroglo od strojne bombnikov. Ljudje so bili zelo razburjeni in so molili in jokali. Luč v zaklonišču je ugasnila.

Kdaj in kako so zaprli Kristana in ostale - med njimi tudi Vilmo Beberlevo, zdaj poročeno Pirkovc - se ne spominjam več niti ne vem kje so jih aretirali. Zaprti so bili po zakonu o zaščiti države.

Ob začetku vojne sem bil mobiliziran in dodeljen delavski čet v Novem mestu, od tam pa prenesen v 'suhoputno stanico' ki je bila nameščena v vojnovem garniziju v Novo mesto se je nato preselil še štab dravske divizije in štab rezervne divizije. Oba sta se nastanila v osnovni šoli v Novo mesto pa se je preselil še ljubljanski vojni okrug.

Meščani so se spet začeli izseljevati. Granate pred šolo so še vedno pokale, da nismo mogli v Ločno po ločenski cesti, zato smo se napotili po desnem bregu Krke. Nad Grabnom so krožili nemški bombniki, zato smo se zatekli v grad. Kasneje smo se prepeljali pri Krki čez Krko in odšli v Ločno. Mesto so zasedle stopnja nemške čete. Na mestne hiše so obesili bele zastave kot znak udaje. Nemci so zahtevali, da se odda vse orožje in da se ne vrši sabotaža in da se ne zasmehuje nemških čet. Na rotovžu visi zastava s kljukastim krizem.

Zadnje dni pred razpadom je ostal v zaporu samo še Kristan, ostale pa so izpustili. Ne spominjam se več, če je bilo v sredo ali četrtek pred razpadom, ko je prišel k meni na 'suhoputno stanico' moj prijatelj in me ves razburjen vprašal, kaj delam, da je Kristan še vedno v zaporu. Pripomnil sem mu, da je bil preden je bil zaprt, navidežno v službi pri mojem svaku Cirilu Dularju, ki je bil postovodja novomeške podružnice takratne Kmetijske družbe. V resnici je opravljal Kristan samo naloge političnega značaja, svak ga je imel v službi po dogovoru z naprednimi ljudmi iz Ljubljane in na priporočilo svojega brata. Jaz sem dobil dan prej na Državnem pravništvu v Novem mestu zagotovilo, da bo tudi Kristan izpuščen. Zato sem se zvedel, da je Kristan niso izpustili. Razumel sem razburjenje svaka, ker se je bal za Kristana, saj je bilo jasno, da bodo Nemci pooteptali Jugoslavijo in da bo to slabo za politične pripornike.

Ob začetku vojne sem bil mobiliziran in dodeljen delavski čet v Novem mestu, od tam pa prenesen v 'suhoputno stanico' ki je bila nameščena v vojnovem garniziju v Novo mesto se je nato preselil še štab dravske divizije in štab rezervne divizije. Oba sta se nastanila v osnovni šoli v Novo mesto pa se je preselil še ljubljanski vojni okrug.

Meščani so se spet začeli izseljevati. Granate pred šolo so še vedno pokale, da nismo mogli v Ločno po ločenski cesti, zato smo se napotili po desnem bregu Krke. Nad Grabnom so krožili nemški bombniki, zato smo se zatekli v grad. Kasneje smo se prepeljali pri Krki čez Krko in odšli v Ločno. Mesto so zasedle stopnja nemške čete. Na mestne hiše so obesili bele zastave kot znak udaje. Nemci so zahtevali, da se odda vse orožje in da se ne vrši sabotaža in da se ne zasmehuje nemških čet. Na rotovžu visi zastava s kljukastim krizem.

Ob začetku vojne sem bil mobiliziran in dodeljen delavski čet v Novem mestu, od tam pa prenesen v 'suhoputno stanico' ki je bila nameščena v vojnovem garniziju v Novo mesto se je nato preselil še štab dravske divizije in štab rezervne divizije. Oba sta se nastanila v osnovni šoli v Novo mesto pa se je preselil še ljubljanski vojni okrug.

Ob začetku vojne sem bil mobiliziran in dodeljen delavski čet v Novem mestu, od tam pa prenesen v 'suhoputno stanico' ki je bila nameščena v vojnovem garniziju v Novo mesto se je nato preselil še štab dravske divizije in štab rezervne divizije. Oba sta se nastanila v osnovni šoli v Novo mesto pa se je preselil še ljubljanski vojni okrug.

Ob začetku vojne sem bil mobiliziran in dodeljen delavski čet v Novem mestu, od tam pa prenesen v 'suhoputno stanico' ki je bila nameščena v vojnovem garniziju v Novo mesto se je nato preselil še štab dravske divizije in štab rezervne divizije. Oba sta se nastanila v osnovni šoli v Novo mesto pa se je preselil še ljubljanski vojni okrug.

ZDRAVI BOLNIM - TELEVIZOR!

Do torčka popoldne smo dobili za televizijski sprejemnik, namenjen bolnikom TBC na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice, naslednje nove prispevke:
Jurij Matešič, Beograd - 500 din; Pekarija, Trebnje - 2.000 din; Brigita Borštnar, Ljubljana - 1.000 din; Industrija obute, Novo mesto - 3.000 din; Sindikalna podružnica Novotok, Novo mesto - 15.000 din; Občinski ljudski odbor Trebnje - 2.000 din; prof. Vlada Jankovič, Novo mesto - 500 din; Jože Rak, Novo mesto - 400 din; S. Pončev so nam spet poslali: Jože Florjančič - 500 din, Jože Novak - 500 din, Amalija Radelj - 500 din, Silva Godnjavec - 500 din.
Uslužbenec Dolenjskega lista so zbrali 3.000 din, Lojze Hlede iz Zabje vasi pa je daroval 5.000 din.
SKUPAJ SE JE NABRALO DO 4. APRILA 219.449 DIN.
Nadaljnje prispevke pošiljajte na naš tekoči račun: 616-70/3-24 pri Komunalni banki v Novem mestu. Pri vseh prispevkih priložite namen nakazila: ZA TELEVIZOR BOLNIKOM TBC!
Uredništvo in uprava DOLENSKEGA LISTA

Za mobiliziranje in za prostovoljce ni bilo ne orožja, ne municije in ne uniform...

Glede drugih dogodkov v Novem mestu ob dnevh razsula sta Jugoslavije:
- Kakor sem že povedal, sem bil takrat mobiliziran v vojsko in sem bil tretji dan mobilizacije dodeljen 'suhoputni stanici' v Novem mestu, ki je bila nameščena v vojnovem garniziju in sem sprejemal mobiliziranje in jih pošiljal v njihove enote po navodilih, ki sem jih dobil iz štaba divizije, nameščene v osnovni šoli. Prve dni je to nekako šlo, čeprav sem imel v začetku težave, da me v štabu divizije referent ni hotel niti sprejeti, ker nisem imel oficirske čine. Kot biš rezervni oficir iz prve svetovne vojne pa sem opravljal posle referenta-officira na 'suhoputni stanici'. Potem se je situacija zoostila. Nastala je zmeda, štab divizije ni imel v več primerih zveze s svojimi edinicami, tako

letega perspektivnega plana okraja pa bodo potrebovala naša gostilna še 296 gostinskih delavcev, od tega 23 visoko kvalificiranih, 126 kvalificiranih, 82 polkvalificiranih, 37 nekvalificiranih in 26 uslužbenec.

Zmešnjava je rasla od ure do ure

Kaos je bil od ure do ure večji. V Novem mestu je bilo ogromno vojaštva, ker so prihajali od vseh strani, razen tega je bilo na gradeno v mestu okrogno živil za vojsko, pa tudi cel vial municije.
Nekako ob četiri uri zjutraj, 11. aprila 1941, pa so nas srazpustili v mesto, v tem pa so začeli Nemci bombardirati Novo mesto. Bomba so padle tudi na osnovno šolo, iz katere pa sta se štaba obeh divizij izselila, vendar je bilo v kletih osnovne šole veliko municije, ki je potem ure in ure eksplodirala, šola sama pa je bila v pretežnem delu porušena.

296 jih bomo potrebovali

V lanski sezoni je bilo zaposlenih v našem okraju 469 gostinskih delavcev, od tega 3 visoko kvalificirani, 120 kvalificiranih, 117 polkvalificiranih, 165 nekvalificiranih in 64 uslužbenec. Dejanske potrebe pa so bile lani naslednje: 23 visoko kvalificiranih, 187 kvalificiranih, 125 polkvalificiranih, 80 nekvalificiranih in 74 uslužbenec. V zimskem času je opravilo izpite za polkvalifikacijo 44 gostinskih delavcev, za kvalifikacijo pa 23. Gostinska podjetja in zbornice študirajo 30 gostinskih delavcev, od teh jih bo 19 letos končalo šolo. Po uresničitvi pet-

FRANCE MIHALOVČAN: Izseljenski spomini

Proces proti najgнусnejšemu, najbolj nedolovskemu rablju, ki se je igral z milijoni ljudi, kakor da niso ljudje, bo te dni predstavljal vest človeštva. Za njih bodo stali ne samo Zidje, pač pa narodni veseragi sveta, ki trdno želijo, da bi bil svet za vedno rešen zverinskih pošasti v človeški podobi, kakršni so bili Eichmann, Artuković in drugi, in zločinskih organizacij, kakor so bile nacistična vlada, SS, gestapo in druge. Obtožba pa bo preko Eichmanna nastopila tudi na vse tiste v Zahodni Nemčiji in drugod po svetu, ki si še vedno upajo ščititi zločince, za katere je bilo iztrebljanje celih narodov, kakor bi pobijali muhe. Človeštva ne skrbi toliko dejstvo, da se še vedno nečisto s krvjo nedolžnih omadeževanih nacistov svobodno giblje v najvišjih državah in drugih institucijah, na primer v Zahodni Nemčiji, kot pa porajajoče se sile, ki bi rade ponovno oživile in legalizirale ideje, v imenu kakršnih je Eichmann pobil milijone nedolžnih ljudi. Zato bo proces obenem tudi prst opomina, ki bo še bolj izostril vest človeštva, da je treba že v kali zadušiti vsak poskus oživljanja fašizma, naj se pojavlja v kakršni koli obliki. Obtožba bo nastopila tudi na tiste, ki 'novi red', kakršnega je s pobijanjem nedolžnih hotel uresničiti Hitler, izvajajo na nič manj sadističen način v Alžiru, Južnoafriški uniji, Keniji, Kongu in drugje. Kaj ni že dovolj velika sramota, da se po 50.000 letih zgodovine človeške družbe, v kateri se je, če bi jo strnili v povprečje človeške dobe 10 let, kakor je dejal neki voditelj osvobodilnega gibanja v Tanganjiki, že pred 5 leti rodil neki genij, ki je odkril prvo pisavo, in je šele pred 2 letoma živel Julij Cezar, vtem ko je danes zjutraj zasvetil prvi televizijski zaslon, šele danes pojavlja na pozornici afriški novorojenček - prve neadvisne države? A njihovi dejanski, ne samo navidezni, formalni svobodni tudi še danes, ko je obrzelo v nebo prvo raketo letalo, postavljajo na pot ovire: tlačijo ljudi v rezervate, jih s policijo gonijo na plantaže in jih zapirajo v vojaško zastražena taborišča! Mar naj za tako početje uporabljamo drugačno ime, kakor bodo na procesu imenovali vse, kar je počel Eichmann v koncentracijskih taboriščih?

Za obtožnico STOJE TUDI IZSELJENCI

Za obtožnico ne stoje samo milijoni Židov, ki so jih nacistični rablji pokončili v plinskih celicah Auschwitza, Buchenvalda, Dachaua in drugod, mapak tudi Slovence, ki jih je Hitler hotel, kakor mnoge druge narode, za vselej iztreti. Saj je Siegfried Uberreiter, ko je prevzel posle šele civilne uprave v Mariboru, dejal:

... Spodnje Stajersko bom tako privil, da bo v njej prostor samo za Nemce in tiste Stajerce, ki so se leta, desetletja in stoletja dolgo zvesto in tovariško borili z rami ob rami z nemškimi rodbinami. Vse drugo je treba izseliti... V tej krajini, ki ji je fuhrerjev ukaz začrtal novo mejo, bodo živeli samo ljudje, ki se svobodno in v veseljem opredelijo za fuhrerja... Hladnokrvno bom ukrenil vse potrebno, da v tem razvoju ne bo zastojev.

OBTOŽUJEMO!

Ob procesu proti Eichmannu.

Nasilno preseljevanje Slovencev je bil eden izmed glavnih ukrepov v programu germaniziranja tistih delov Slovenije, ki so jih zasedli Nemci. Dvanajst dni po kapitulaciji kraljevine Jugoslavije je poslal Eichmann svojemu podrejenemu kapetanu SS Humitšcu naslednje brzojavko:

-Predmet: Osebe za preseljevanje. Zveza: Tamkajšnja teleprinterka depesha številka 4270 z dne 24. aprila 1941. Glavni upravi državne varnosti, Berlin, v roki podpolkovnika SS dr. Elfchm. Esovonskega podoficirja Ulricha iz Vodstvenega oddelka SD Poznanj (Posen) ni mogoče zamenjati. Za poveljnika taborišča v Brežicah ob Savi, ki ga zdaj formirajo, je treba prenesti ustreznega uradnika iz ustanove gestapa Graz, ki je dodeljen Referatu III Štaba za preseljevanje. - Glavna uprava državne varnosti, Berlin, IV B 4, 593/41, LASTNOROČNO EICHMANN, major SS. Prispelo 28. aprila 1941.

V zvezi z načrti za preseljevanje Slovencev so bili gestapovskimi ustanovam v Sloveniji dodeljeni posebni 'strokovnjaki', ki so delali po nalogah Eichmannovega Referata IV B 4. Najbolj znana Eichmannova 'specialista' je vrste sta bila kapetan SS Humitšch in poročnik SS dr. Seidl.

Izseljevali so začeli takoj. Najprej je bilo v načrtu, da bi Slovence preselili pretežno v Srbijo. Ze maja naj bi stekli prvi transporti in poslej vsak dan nad tisoč Slovencev. Na območju stare Srbije naj bi naselili 260.000 Slovencev. Na konferenci v Zagrebu 4. junija 1941, kjer so pretresali preseljevanje Slovencev, pa so sklenili, da bodo preseljevali v treh etapah: najprej 5.000 Slovencev, politično obremenjenih intelektualcev - iz Spodnje Stajerske, večidel v Srbijo; nato 25.000 Slovencev, ki so se priselili na ozemlje Spodnje Stajerske po letu 1919, in sicer na Hrvatsko; na koncu, torej v tretji etapi, pa Slovence, naseljene na območnem ozemlju med rajhom in NDH ter rajhom in Italijo, kakor tudi del slovenskega prebivalstva iz Gorenjske.

Na konferenci so sklenili, da preseljenj lahko vzamejo s sabo 50 kg prtljage in 500 din na osebo. Zbirna taborišča so določili v Mariboru, Celju, Ptuj, Slovenskih Konjicah in Rajhenburgu (Brestanici) ter za preseljence iz Gorenjske v Begunjah in Sentvidu.

(Nadaljevanje sledi)

Advertisement for 'Ivan Tavčar: GRAJSKI PISAR' featuring a sunburst logo and text about a contract-like agreement. The text includes a story about a man named Jerom Stópištran and his relationship with a woman named Dobja. The advertisement is signed by 'Ivan Tavčar' and 'Zgodovinska podoba'.

Srečanja z ljudmi in kulturno dejavnostjo

(Tretje nadaljevanje in konec)

Bodo šli v Koper?
Svoboda v Brestanici je zrasla ob kolektivni termoelektrarne. Člani so vključeni v razne sekcije. Organi delavskega samoupravljanja in uprava elektrarne kažejo veliko razumevanja za kulturno-prosvetno življenje v svojem kraju in nudijo za to pomoč

Minka Gale, režiserka sevanjske Svobode

S skupnimi napori so pred leti uredili gledališko dvorano. Marljiva je dramska sekcija, ki vsako leto kvalitetno našušdira nekaj odskih del. Tudi proslave so podoba vestnega dela. Za prebivalstvo so priveditve domače Svobode zelo privlačne, kar dokazuje vedno velik obisk. Svoboda v Brestanici pa ima tudi svoj zabavni ansambel »STEB«. Člani ansambla so: Mato Zakonjšek, po poklicu elektricist, ki je vodja ansambla in tudi avtor nekaterih uspešnih popevk in melodij, ključavničarski mojster Mirko Aysenak, elektricist Karlo Meh, ključavničar Franc Zefran, uslužbenec Ljubov Vutkovič, finomehanični mojster Milan Vodopivec, absolvent TSS Zvonko Serbec ter Anica Glogovšek in Jože Butkovič. Leta 1958 so pričeli delati. Aprila 1959 so se predstavili s prvim celovečernim programom. Dosegli so prvo mesto na prireditvi »Pokazi, kaj znaš!« v Brestanici (novembra 1959). Leto dni nato so nastopili na okrajni prireditvi v Dol. Toplicah. Vmes so gostovali v nekaterih krajih celjskega in novomeškega okraja. Danes so eden najboljših zabavnih ansamblov v našem okraju. Veliko je bilo vaj, predno so to dosegli. In človek se vpraša, kdaj sploh najdemo čas, saj večina članov ansambla po rednem delu obiskuje razne šole ali izredno študira. Imajo voljo, pa zmorejo tudi to. Najbrž ne bodo hudi, če odkrijemo še njihovo tih željo: uspeti na reviji v Trebnjem, kar bi jim omogočilo nastop v Kopru. Tudi mi jim to želimo.

Zasluzil priznanje
Z intervjuji ni bilo sreče. Ljudem o sebi besede ne teko. Minke Galove, režiserke Svobode v Sevnici, nismo nadlegovali z vprašanji o njenem delu. V predlogu upravnega odbora Svobode za podelitev odkovanja Zveze Svobod je bilo vse, kar smo želeli vedeti o tem. Po poklicu je učiteljica; že 35 let posveča največji del svojega prostega časa vzgoji in razvedrilu ljudi. Z vztrajnim delom in poglavljanjem je dosegla zavirljive uspehe. Kot učenka prvega razreda osnovne šole je bila prvič na odskih deskah. Tako se je pričelo njeno delo v Igralskih skupinah. Preprosto, a vendar se ga je oklenila z vsem srcem. Postala je izkušena igralka in režiserka. Bila je mentor mnogim igralskim družinam. Uprizoritve v njeni režiji so grajene s solidnim znanjem, ni pa jih mogoče naštetih, toliko jih je. Dosegla je, kar doseže le malo amaterskih režiserjev. Pa ni samo režiser. Če je potrebno, je tudi ma-

Slovenski filmski ustvarjalci v Vidmu-Krškem

V torek, 11. aprila, bo v okviru delavske univerze in filmskega kluba Svobode Videm-Krško v Domu Svobode revija najboljših slovenskih kratkih filmov o l. 1960. Predvajali bodo Planico, Torzo, Mlaj, Cesto, Sestro, Njegovan in Statistično je dokazano. Vsi filmi bodo trajali 90 minut. Predvajanju bodo prisostvovali tudi znani slovenski filmski snemalci, režiserji in kritiki, ki bodo po predavanju odgovarjali gledalcem na razna vprašanja s področja filmske ustvarjalnosti.

Pester izbor filmov in prisotnost znanih filmskih dejavcev bo privabila precej obiskovalcev, zato je organizator pripravil dve prostojki ob 17. uri za mladiino, drugo ob 19.30.

sker, šepetalka, scenarist. Je tudi članica upravnega odbora Svobode in občinskega dramskega sosveta v Sevnici. S posebnim veseljem režira igre za mladino. Vodi tudi dramske krožke na šoli. Kot so v njej vzbudili veselje do odra v šoli, tako skuša sama navdušiti za igranje z pionirje. Zna pristopiti k ljudem in delati z njimi, radi jo imajo in jo spoštujejo. Po toliko letih poklicnega dela in udeleževanja v kulturno-prosvetni dejavnosti njena vrnena ni popustila. Z nezmanjšano voljo, polna vedno novih načrtov za delo, pripelje bogat delež kulturnemu življenju.

»Aprilski blues«
Ni jih še izpolnil 17, njegovih skladb pa je že več, kot mu je let. Dikaj je, z dobrim uspehom v šoli. Doma je v Metliki, v družini, kjer je udeleževanje v glasbi tradicija, in ime mu je Silvester Mihelič. V svet glasbe ga je popeljal njegov oče, kapelnik godbe, ki mu je dal sedemletnemu v roke dve drobni palčici, ki sta kar kmalu postali udarjalji po malem bobnu. Klavir, harmonika, klarinet, flauta in pikolo so instrumenti, ki jih je obvladal v desetih letih, vendar mu je harmonika trenutno najljubša. In v igranju na harmoniko res preseneča. Pred 6 leti je na šolski proslavi zaigral skladbico, ki je do takrat ni še nihče slišal. Bila je začetek nečesa, kar je skrivno v njem pa je hotelo na plano. Dal

Igralci DPD Svobode »Bratov Milavcev« v Brezicah v Držičevi komediji »Tripče de Utoleče«

Literarni večer v Loki

PD »Primož Trubar« je priredilo 2. aprila literarni večer. Vabilu so se odzvali pisatelj France Bevč, pisatelj Anton Ingolič in pesnik Tone Pavček. Pred nastopom so si književniki ogledali hišo, kjer je bival prvi slovenski pisatelj Primož Trubar kot župnik in so mu našli književniki ob 500-letnici prve slovenske knjige l. 1951 postavili spominsko ploščo. Ogledali so si tudi lepo urejeni dom počitnice s krasnim parkom. PD »Primož Trubar« pa je povabilo zgodovinarja prof. Ivana Milnarja iz Celja, da jim je orisal zanimivo zgodovino Loke. Zastopnik LU je najprej v kratkem orisal kulturno življenje v Loki, nato je predstavil književnike občinstvu. Navdušena srednješolska mladina je posebej čestitala lanskemu jubileju tov. Francetu Bevku in mu poklonila šopek cvetja. Ravno tako so pionirji pozdravili tov. Ingoliča in Pavčka in jim tudi podarili šopek cvetja.

Občinstvo je pazljivo poslušalo dela književnikov in jih nagradilo z bučnim aplavzom. Pionirji so pa še posebej aplavdirali pesniku Pavčku, ki je recitiral še nekaj otroških pesmi.

Polno zasledena dvorana je bila dokaz da je bil kontakt med občinstvom in književniki zares prisrčen. Vsakemu udeležencu bo ostal ta edinstveni

»POZABLIJENI LJUDJE« v Dol. Toplicah

Prosvetno društvo iz Straže je v nedeljo, 2. aprila, uprizorilo v Dolenjskih Toplicah igro Igorja Torkarja »Pozabljeni ljudje«. Mladi igralci so precej težko delo prepričljivo prikazali na odru in poželi precejšen uspeh. Sicer pa to ni prvo njihovo kostanje. Z deli domačih in tujih dramatik so gostovali že v več krajih po Dolenjski.

NAROCITE SI DOLENJSKI LIST!
Mali oglasi imajo v domačem tedniku zanesljiv uspeh - pripravite se o tem!

ji je ime »Valček metliške mladine«. Potem je prelihal notni papir še nove valčke, polke, bluse in folkse. Igra jih na proslavah in prireditvah prosvetnega društva, šole in v veselji družbi. Poslušalci pravijo, da ima smisel za te stvari. Nadaljnji uspehi so odvisni od njegovega dela. To, kar je pokazal doslej, upravičuje nova pričakovanja. Sam pravi, da natančno ne bi mogel opredeliti, zakaj ga glasba veseli, ga pa toliko navdušuje, da jo želi študirati. Upamo, da se mu bo želja izpolnila.

»Stajerci« in primorska govornica?

V dvorani Svobode v Brezicah so luč počasi ugašale. Mimica Osojnik, ta večer v vlogi Kate, nas je vpeljala v Držičevo komedijo »Tripče de Utoleče«. Še na zadnji generalki se je bala, kako bo šlo, pa je vendar sproščeno tekel prizor za prizorom. Zadržani smeh publike se je stopnjeval. Ludvik Metelko kot Tripče je s sijajno igro ustvarjal odlično razpoloženje gledalcev. Scena in maske Ivana Vogrinca so lepo dopoljevale igro. Režiser je z igralci Mileno Lapuhovo, Ivanom Pericem, Ivanom Novakom, Ljubico Jevševčev, Rudičem Krošlom, Marjanco Ogorečevco, Ivanom Vogrinčevco, Jožetom Ogorečevcem, Brankom Stajnikom, Jožetom Gerjavičem, Ivanom Kostanjškom, Jožetom Bartoletom poleg obeh prej omenjenih in tehničnim osebim Milko Zupanovo, Ljubom

30. marca se je sestel svet za šolstvo, prosveto in kulturo ObLO. Razpravljal je o sprejetju odločbe o ustanovitvi družbenega sklada za šolstvo o delitvi sredstev za ta družbeni sklad in o kategorizaciji šolstva. Ugotovljeno je bilo, da so po večanjem rednih in položajnih plač ter honorarjev prosvetnim delavcem nastali večji izdatki.

Videm-Krško: razprava o šolstvu

Na nedavni razširjeni seji krajevne organizacije SZDL je bilo sklenjeno, da se v Sevnici ustanovi več klubov kjer bi se shajali državljani v prostem času, poslušali radio, gledali televizijske oddaje, zlasti pa bi tu izmenjavali mišl v debatah, poslušali pred-

Stegerjem in Radom Bartoletom pripravil prijeten večer Zavesa se je prehitro zagrnila igralci so se tako približali gledalcem, da so ti še in še zahtevali, naj se pokažejo. Trud je bil poplačan. Bili smo prepričani, da so tudi ustvarjalci predstave tako zadovoljni kot mi. In spet nas je presenetila samokritičnost. »Težave? Seveda smo jih imeli, predno smo po 30 vajah prišli do nocojšnje premiere. Mislim, da je bila največja težava tisto, česar nismo naredili: dati predstaviti vzhujše renesansne komedije z barvitostjo primorskega jezika. »Stajerci« pa primorska govornica?« Tako misli režiser Bogo Javornik.

Kot gledalci smo se mu le delno pridružili. Veliko zahteva, pa tudi veliko je uspel izvesti iz ljudi, ki so razen štirih prvih igrali. Eden takih je tudi avtomehanik Rudi Krošelj, ki nam je zaupal, da je dobil veliko veselje do igranja. In tako prav gotovo tudi ostali, saj so se že prvič lepo uveljavili. Seveda pa bo potrebno še veliko dela, volje in vztrajnosti. Morda ima režiser prav, kdor ima res veselje do igranja, vzdržati tudi ostro kritiko, saj je njegovemu uspehu v korist.

Bili smo v raznih krajih

vseh naših občin in obiski na tej poti so končani. Radi bi se bili ustavili še pri igralcih Svobode v Vidmu-Krškem, ki bodo letos uprizorili Borovo »Raztganec« v počastitev 20-letnice revolucije. Prijetno bi bilo prisluhniti pionirskemu pevskemu zboru v Orehovicah, ki se pripravlja za nastop na občinski reviji. Kdo ne bi z veseljem gledal prireditve baletne skupine Svobode iz Kanižarice. Njen nastop v dvorani karlovškega gledališča je izzval prave ovacije, ki so se ponovile tudi v Dol. Toplicah. Človeka privlačijo klubski večeri v Šentjanžu zaradi pestre vsebine in ker so lepo pripravljeni. Skoraj vsak večer imajo nekaj. Prav gotovo je zanimivo, kako prosvetno društvo v Mokronogu upravlja in vodi kino, kako ureščuje programske težnje, ki si jih je zadalo. O knjižnici v Metliki, ki je v letu 1960, dobila le 8 (osem) novih knjig, bi lahko marsikaj napisali.

Videm-Krško: razprava o šolstvu

Na nedavni razširjeni seji krajevne organizacije SZDL je bilo sklenjeno, da se v Sevnici ustanovi več klubov kjer bi se shajali državljani v prostem času, poslušali radio, gledali televizijske oddaje, zlasti pa bi tu izmenjavali mišl v debatah, poslušali pred-

Majhen kraj je Loka pri Zidnem mestu, prosvetno društvo »Primož Trubar« pa šteje kar 117 aktivnih članov. Bogat delovni program, široka zainteresiranost prebivalstva za prosvetno delo, marljivo vodstvo - snovi za samostojno reportažo.

In še bi lahko naštevali. Na okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev smo bežno prelistali predloge za odklovanja, ki so jih predložili občinski sveti: Franjo Vadenal, Julija Rajmer, Alojz Radej, Sonja Kolšek, Drago Gregore, Fanci Novak, Ignac Pršina, Amalija Zvar, Anica Zalar, Pavla Zajčelnik... Pri njih in pri drugih se bomo še oglašili, ker vemo, da lahko po takih obiskih napišemo o dejavnosti, ki je za našo družbo zelo pomembna.

Silvo Mihelič, mlaj, komponist in igravec iz Metlike

Razmah klubov v Sevnici

Pri gasilcih v savski šoli, v »Svobodi« in na Radnji s televizorji že delajo.

Na isti seji je bilo sklenjeno, da bosta veliki dvorani v gasilskem domu in v domu TVD Partizan na voljo za javne prireditve (akademije, proslave, predavanja, novoletno jelko in podobno) vsem društvom in družbenim organizacijam brezplačno, kadar se ne bo pobirala vstopnina. Odškodnino v znesku po 2.500 dinarjev bo v takem primeru plačal odsek za šolstvo ObLO v Sevnici. Za pravilno razporeditev dvoran so ustanovili poseben odbor pri organizaciji SZDL, ki ga sestavljajo vsi predsedniki društev.

Svet je razpravljal tudi o učenem uspehu učencev. Osnovno šolo je v prvem polletju izdelalo 93 odst., kar je lep uspeh.

Svet je nadalje sprejel navodila o postopku pri delitvi 5 odst. osebnih izdatkov iz proračuna občinskega družbenega sklada za šolstvo. Navedeni odstotek prejemkov naj bi se delil po uspehu in prizadevanju prosvetnih delavcev. Ta navodila bodo poslana v razpravo šolskim odborom in učiteljskim kolektivom.

D. K.
Zeleznice so še vedno najvažnejše prevozno sredstvo v naši državi. Lani so naši vlaki prepeljali čez 212 milijonov potnikov, 1965 pa se bo to število povečalo na okrog 300 milijonov. Do takrat bodo v promet vključili 330 električnih in Dieslovih lokomotiv, in 1200 novih potniških vagonov.

TRDINOVA NAGRADA ZA 1961

Komisija za podeljevanje Trdinove nagrade daje na podlagi 8. čl. Pravilnika o podelitvi Trdinove nagrade z dne 22. januarja 1961 obvestilo o pogojih za podelitev Trdinove nagrade za leto 1961. Trdinova nagrada v znesku 250.000 dinarjev, ki so bo razdelila na pet enakih delov, je lahko podeljena:

- za uspešno izobraževalno delo in estetsko humanistično vzgojo;
- za uspešno ustvarjanje, vodenje in razvijanje kulturno-prosvetnih organizacij in društev;
- za uspešno dramsko, glasbeno, klubsko ali folklorno izvedbo, ki se je močno uveljavila v javnosti in ima širši pomen za umetniško in kvalitativno rast amaterske dejavnosti;
- za pomembna dela z literarnega, znanstvenega, publicističnega, likovnega, glasbenega, filmskega in televizijskega področja;
- za pomembna dela na področju arhitekture, urbanizma in projektiranja.

Obrazloženi pismeni predlogi za kandidate za Trdinovo nagrado za leto 1961, ki jih lahko dajo kulturno-prosvetne organizacije in društva, politične in družbene organizacije in posamezniki, morajo biti predloženi NAJPOZNEJE DO 1. MAJA 1961 NA NASLOV: Komisija za podeljevanje Trdinove nagrade pri Svetu Svobod in PD okraja Novo mesto, Cesta herojev 3. Predlogu naj bo predložena tudi ustrezna dokumentacija.

KOMISIJA ZA PODELJEVANJE TRDINOVE NAGRADA

Junija bo v Novem mestu mednarodna razstava »AKVAREL«

Okrajni svet Svobod in PD je s Kulturno-prosvetnim svetom Jugoslavije sklenil dogovor o prireditvi razstave AKVAREL v Novem mestu od 26. 6. do 5. 7. 1961. Razstavo organizira v naši državi Kulturno-prosvetni svet s pomočjo UNESCO, ki jo je opredelil in dal na razpolago za razstavljanje v naši državi. Razstava vsega 72 reprodukcij akvarelov najslavnejših kitajskih, japonskih, slamskih in evropskih umetnikov od 3. stoletja do današnjih dni, med njimi Kou K'aitchaja, Williama Turnera, Paula Cezanna, Johna Roberta

Razmah klubov v Sevnici

Pri gasilcih v savski šoli, v »Svobodi« in na Radnji s televizorji že delajo.

Na isti seji je bilo sklenjeno, da bosta veliki dvorani v gasilskem domu in v domu TVD Partizan na voljo za javne prireditve (akademije, proslave, predavanja, novoletno jelko in podobno) vsem društvom in družbenim organizacijam brezplačno, kadar se ne bo pobirala vstopnina. Odškodnino v znesku po 2.500 dinarjev bo v takem primeru plačal odsek za šolstvo ObLO v Sevnici. Za pravilno razporeditev dvoran so ustanovili poseben odbor pri organizaciji SZDL, ki ga sestavljajo vsi predsedniki društev.

Vlado Lamut: BRAJKA (1960)

TEMU PRAVIMO ZORA

ODLOMEK IZ KNJIGE EMMANUELA ROBLESJA »TEMU PRAVIMO ZORA« - IZDALA PREŠERNOVA DRUŽBA V LJUBLJANI V ZBIRKI »LJUDSKA KNJIGA«.

Vstal je, ugasil luč in postal za trenutek nepremično v temi z močno utripajočim srcem. Dež je prenehal. Čutil je, da ga je preprij Angelu in tantom vsega utrudil. Vendar ga je obšla neka nestrpnost. Nič več mu ni zadostovala zavest, da ima on prav, ne pa Fasara, ne pa Latanza, ne pa Angela, ne pa vsi drugi ljudje. Vedel je, kje bo dobil opravičenje, ki ga je potreboval.

Obšel je plašč, stopil skozi kuhinjo in šel iz hiše na vrtni strani, potem ko je skrbno zaprl vrata za seboj. Nič več ni deževalo, pač pa je vonj po črni vodi, po mokrem listju, po vlažni zemlji plaval v noči med dreveim, od koder so padale kaplje s čudnim zamolklim šumom kot v kakšni zvočni podzemski jami z vlažnimi oboki.

Kaktusova živa meja je bila že za njim, brodil je po lužah. Čisto blizu nekje je besno zalajal pes, nato pa nenadoma utihnil, kot bi mu kdo z enim samim zamahom preskal goltanec.

Valerio je opazil, da je Clarino okno osvetljeno. Šel je okrog predvežnih stopnic, potikal na oknice in takoj zašilasi lahen vzkliz. S tesnobo

v srcu se je približal vratom. Na desni, proti Cagliariju, so se svetile luči, majhne, čiste, izgubljene v morju teme. Toda Angele ni bilo več v njem. Iz njega je izginila, kot polagoma poljenja žgoča vročica. »Treba je bilo napraviti konec!« Treba je bilo napraviti konec! mu je šepetala kri v ušesih, ki jih je zbadal ledeni zrak. Pot, ki se je začela v Pompejih enega tistih toplih večerov, ki so tako značilni za nepeljško pokrajino, se je končala pred temi vrati, medtem ko je strastno prisluhnil Clarinim korakom po hodniku.

- Ti si? je končno rekla nekoliko zasopla. Na prsih je stiskala konce svojega toplega šala in je bila videti vsa vznemirjena.

- Stopi brž noter! Ali tvoja žena ni prišla? Kaj je?

- Je prišla. Pojdva noter.

Ko sta bila v sobi, se je ozri okrog sebe. Torej je vse to res, te tople rjuhe, ta svetilka, te knjige, raztresene sem in tja po sobi, in ta mir, v katerem so nenadoma utihnille vse njegove vihrje? Obrnil se je h Clari in jo nežno objel. Čutil je, kako je napeta, polna strahu.

- Dragi moj, Menda se vendar ni pripetilo kaj hudega?

Ta mali proseči obraz ga je nenadoma navdal s strahom. Ali je bilo to mogoče? Ali se bo zagnal v popoln poraz? Zdelo se mu je, da se krčevito oprjemlje vrvi nad visokim breznom. Obtožujoči atomi so napolnili sobo in se gnetli okoli njega. »Ti si Zlo, zaveznik Zla si zate ni sreče, to bi bilo preveč nepričakovano.«

- Povej, dragi moj? je proseče zamrmrala Clara.

Njeno življenje je torej moralo biti odvisno od ene same besede, od enega stavka, od čisto majhnega stavka, bolj smrtonosnega, bolj pogubnega mogoče kot kroglja, ki je napravila v mesu čisto majhno odprtino, čisto majhno pot smrti.

- Poslušaj, je rekel, preplašen od senc, ki so se zdaj začele grozeče zibati na stenah, dobro me poslušaj, Clara... Sandro Galli, Magdina mož...

- No, kaj?

- Je pri meni. Policija ga še vedno išče. Pri meni se skriva, odkar je ubil Gorzona.

Clara je nalahno nagnila glavo in da bi bolje videla njegove oči.

- Pri tebi? In tvoja žena je prišla? Oh, že razumem! Sem ga boš moral pripeljati. Ti ga ne moreš več skrivati v svoji hiši. Spravila ga bova v sobo mojega brata. Maria bo molčala, nič se ne boj. Takoj ga bo treba spraviti sem.

Tedaj jo je močno stisnil k sebi. Ah, to je bilo tisto, Clara. Te besede, natanko te besede. Samo te besede in vse je bilo v redu in lahko te še naprej živel in svet je imel svoj pravi smisel. Bil je pijan od hvaležnosti. Vse megle so se razpršile. Utekel je strašni katastrofi. Clara ga je zadržala še o pravem času, tik pred pogubnim padcem. »Clara, moja žena, Clara, moja ljubezen!« je kričala njegova duša, polna omame. Clara pa je presenečeno gledala, se mu boječe smehljala, in položil jo je čez posteljo, odpel njeno tenko srcačo, z nestrpnimi rokami razgalil njeno čudovito telo, njene prsi, ki so bile kot dva šopka, dve pomladi, dva prelepa studeca, ki ju je pokrili s poljubi, gorčice, in videl je, kako se je Clarin obraz izpremenil in izražal mirno čutno naslado, videl je, kako se je njen pogled izgubil, kako je ostala med njenimi na pol zaprtimi vekami samo še tenka svetla, strasti polna črta, njene rdeče in napete ustnice pa so se pregibale kot bi hoteli reči: »Tvoja sem, tvoja sem, ljubim te, zaupaj mi, in ker mora pozneje dosti pozneje priti smrt, bo prišla kot prijateljica, ki ti bo pomagala preživeti s teboj, saj ti bom s teboj v tvojih vseh vseh...«

Ustavili smo se na Vinici V TEM TEDNU NAS ZANIMA

□ Krajevni odbor na Vinici je na sejah večkrat razpravljalo o ureditvi pokopališča. Pred kratkim so se želje prebivalstva le uresničile. Staro mrtnišvo so že podirli in izkopalni temelji za novo. Hkrati bodo popravili pokopališko ozidje in požagali nekaj čez 200 let starih topolov, ki niso nič kaj krasili okolico. Sredstva za vsa ta dela so vaščani že zbral in bodo pomagali še pri nadaljnjem urejanju pokopališča.

□ Tudi sekcija za opešava Vinice si dokaj prizadeva, da bi naselje dobilo kar najlepšo podobo. Zal često njenih pobud zaradi ovir ne morejo uresničiti. Tako so pred kratkim hoteli postaviti ograje, vendar jim je to restna uprava iz Novega mesta preprečila. Zahtevala je najprej načrte. Ljudje želijo, da bi taka manjša dela lahko opravili brez načrtov in taks, zlasti še, ker ne gre za večje gradnje.

□ Bife na Vinici upravlja zdaj tamkajšnje turistično društvo. Dohodke gostišča bodo porabili za ureditev campinga ob Kolpi.

□ Po semanju dnevu je na vinskih sejmiščih vedno nered. Ljudje pušajo slamo in druge odpadke. To pa ni v okras naselju, pravijo Vinčani. Ljudje razmišljajo, da bi bilo treba tudi tam opraviti določena dela in urediti sejmišni prostor. Pred vzhodom nameravajo zgraditi lopo, na sejmišču pa korita za napajanje živine.

□ V drugem oddelku večerne šole za odrasle na Vinici, ki se je začela januarja letos, je 15 ljudi. Zamujeno izobraževanje si hočejo pridobiti predvsem kmetovalci, k pouku pa prihajajo tudi uslužbenci in miličniki.

□ V vinskih kinodvorani je malo filmskih predstav. Kinoprojektor, ki so ga dobili iz Črnomlja, je izrabljen, sredstev za popravilo pa nimajo. Potujoči kino iz Črnomlja sicer pride na Vinico, vendar s takimi filmi, da gledalec kaj malo vidi. Niti podnaslovov ne morejo brati. Včasih pripravijo filmske predstave potujoči kino iz Vukove gorice (Hrvaška), vendar premalokrat, da bi bilo občinstvo povsem zadovoljno. Vinčani želijo dobiti vsaj projektor za ozki trak; s tem bi omogočili tudi redne predstave zabavnih in poučnih filmov za šolsko mladino.

□ Pionirji vinskih šole marljivo urejajo okolico šolskega poslopja. Razen tega so pripravili obširen delovni program, s katerim so se vključili v pionirsk

ke igre. Precej si prizadevajo tudi tisti učenci, ki se v šolo vozijo. V prihodnjem šolskem letu jih bo še več. V vinskih šolah bodo hodili tudi otroci iz drugih šol. Zato bo šola potrebovala še najmanj en učilnico. Ze zdaj pa prostorov primanjkuje in razmišljajo, kam bo v jeseni sedlo okrog 50 novih otrok, ki bodo prišli z drugih šol.

□ Pionirji vinskih šole marljivo urejajo okolico šolskega poslopja. Razen tega so pripravili obširen delovni program, s katerim so se vključili v pionirsk

Na šentjernejskem križišču

Križišče v Sentiernju, kjer se stekajo ceste iz Novega mesta, Kostanjevice, Pleterij in Krškega, je hkrati tudi parkirni prostor za vrvežna in motorna vozila. Nasproti pošte so še ruševine, ki jih je zapustilo bombardiranje Volovčeve trgovine med vojno. Za njo je uta, kamor pripelje včasih moza iz Cerklje gladole. Zadaj pa je lopa, krita s slamo, ki čaka, da bi jo odstranili. Tudi ograja pred Lampetovo gostilno je odveč. Če bi hoteli naselje vsaj nekoliko urediti, bi morali najprej od-

straniti to, kar ga kazni, in pokonej poskrbeti še za kanalizacijo, o kateri Sentiernječani govorijo že več let.

Sentiernjejski občani često razmišljajo, da bi morali na trgu postaviti novo stavbo, v kateri bi bila kino dvorana, prostori družbenih organizacij in postaja Ljudske milice. Sedanjo kino dvorano bi prodali kmetijski zadruzi, kjer bi uredila svoje skladišče.

Prav tako ne vedo, kam bi postavili spomenik. Najprej so določili, naj bi stal pred novo

TAKO NE GRE!

31. marca je bil v Krškem zbor volivcev. Žal se ga je udeležilo le približno 100 volivcev. Občinski odbor na jini ni znal vsega pojasniti o družbenem planu in proračunu občine. Čemu ni na takih srečanjih tudi uslužbencev občinske uprave, da bi v razpravi lahko pojasnili to in ono? Ljudje so živahno razpravljali, ker pa ni bilo nikogar, da bi jim podrobneje odgovorili na vsa vprašanja, zbor ni uspel tako, kot bi moral.

Vinjeni motorist v avtomobil

18. marca je z zmerno hitrostjo pripeljal po Cesti komandant Staneta v Novem mestu proti črpalni kombi z registrsko številko 3-562. Po Ljubljanski cesti mu je pridrvel na sproti vinjeni motorist A. N. Kler, ki smogel zavoja, ga je zaneslo v levo. Pred Industrijo obute je zadel v kombi, padel z motorja in se laže pokoldoval. Na kombiju je škoda za 30 tisoč dinarjev.

Zadnje iz Metlike

□ V Metliki urejajo te dni park ob Cesti braistava in enotnosti. Med lepimi speljanji stezicami se zelenijo jelke in ciprese, ki so jih pred nedavnim zasadili, da bi tudi ta predel mesta dobil lepšo podobo. Obrobje parka so že obzidali. Ob cesti pa je še vedno nekaj kamena — ostanek ruševin, ki jih bo treba spraviti kam drugam in ne v središče mesta.

□ Cepljenje proti otroški parali bi v Metliki v Zdravstvenem domu 7. aprila, in je ob-

Tedenski koledar

Cetrtek, 6. aprila: Ivo Petek, 7. aprila: Radivoj Sobota, 8. aprila: Albert Nedelja, 9. aprila: Ljubomir Poedelek, 10. aprila: Sreča Torek, 11. aprila: Rada Sreda, 12. aprila: Lazar

KINO

Črnomelj: 7. in 9. aprila: amer. barvni film »Jez na Pacifiku«, 11. in 12. aprila: amer. barv. film »Zlomljena zvezda«.

Kostanjevica: 9. aprila: ameriški barvni film »Obračun v Table Roku«, 12. aprila: italij. film »Kronična ljubica«.

Metlika: 8. in 9. aprila: amer. film »Princ in igračke«, 12. aprila: madžarski film »Draga Ana«.

Mokronog: 8. in 9. aprila: amer. film »Divja letca«, 13. aprila: amer. film »Obračun pri OK-Kozaru«.

Novo mesto: »Krika« od 7. do 10. aprila: italij. barv. film »Letne pripovedke«, od 11. do 13. aprila: nemški barvni film »Od Aljaska do Mehike«.

Novo mesto - Dom JLA: od 7. do 8. aprila: franc. film »Prevaranti«, od 10. do 12. aprila: sovj. film »Sergij Eisenstein«.

Semler: 9. aprila: amer. barv. film »Prečeno življenje«.

Trebnje: 8. in 9. aprila: amer. barvni film »Aleksander Veliki«. Predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 14. in 19.30.

OBVESTILA

GRADAC: Marca sta bila rojena dva deklica in ena dekleca. Porok in smrti ni bilo.

BOSTANJ: Marca so se poročili: Jože Ožbirtar, mlajši iz Marince vasi in Hermilina Kraljica iz Marince vasi. Poroka so imeli v cerkvi sv. Krištofa v Vrhu, in Marija Dučar, bolnišnična stražnica iz Ljubljane. - Rojstvo in smrti ni bilo.

BREŽICE: Marca ni bilo rojstev izven bolnišnice. - Poročila sta se: Franc Petan, zdravski pomočnik iz Bukoške, in Emilija Kodrič, frizerska vajenka iz Črnca. - Umri je Franc Iljač, upokolenec iz Sentiernja, star 65 let.

ČESTITKA

ANTONU STEPANU iz Požarevca čestitajo za uspešno opravljeno izpit, sinika Marijana pa lepo podružljivo, mamo, brata Jože in Slavko, sestro Zožeta, Amalija, Anica in svaka Stanko in Matija.

ZAHVALE

Občinski odbor Rdečega križa v Sevnici se najlepše zahvaljuje Anji Fesli, gospodini iz Sevnice, ki je kot postrvolnica in nesebična članica RK več let delovala kot blaginjska in je za verno delo prejela 10.000 din. nagrade. Denar je podarila za potrebe osnovnih organizacij RK Sevnica - 5000 din, organizaciji RK Trzin - 2000 din, organizaciji RK Bostanj 2000 din, organizaciji RK v Zabukovju 1000 din.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi in nenadni smrti izgubila moža, oeta ALOJZA HROVATA, iz Gor. Lakovnice pri Novem mestu se iskreno zahvalujemo vsem darovalcem vencev in cvetja. Posebno zahvalo smo dolžni krajevni organizaciji »Rdeči križ« iz Gor. Lakovnice, gošbi in pevcom »Dušan Jereb« iz Novega mesta, govorniku za poslovilne besede ter vsem, ki so ga spremljali na njegovih pogrebnih posteljih. Zahvaljujemo se tudi družini, hčerki Faniki in Stefi z družino

Odkup izdelkov nekdanje železarne na Dvoru pri Žužemberku

Ker v letu 1961 poteka 70 let, odkar je po sloletnem obstanu prenehala obratovati železarna na Dvoru, namerava Dolenjski muzej v Novem mestu urediti stalno razstavo zbirke izdelkov te najpomembnejše nekdanje dolenjske železarske industrije. Za izpolnitev te zbirne zbirke bo Dolenjski muzej v prihodnjih dneh zbral in odkupoval navedene predmete na Dvo-

ru, v Žužemberku in okolških vaseh. Zato prosimo in pozivamo vse imetnike takih predmetov, da jih ne zavrzajo ali morda odprodajo drugim interesentom, temveč jih hranijo za prevzem ali odkup po Dolenjskem muzeju v Novem mestu, ki ima prvenstveno pravico do zbiranja muzejskih predmetov na svojem področju. Obenem prosimo imetnike takega ali drugega, na železarno na Dvoru nanašajočega se gradiva (fotografije, dokumente in podobno), ki približno izven območja Dvora, da o tem obveste Dolenjski muzej in mu to gradivo stavijo na razpolago.

Vinjeni motorist v avtomobil

18. marca je z zmerno hitrostjo pripeljal po Cesti komandant Staneta v Novem mestu proti črpalni kombi z registrsko številko 3-562. Po Ljubljanski cesti mu je pridrvel na sproti vinjeni motorist A. N. Kler, ki smogel zavoja, ga je zaneslo v levo. Pred Industrijo obute je zadel v kombi, padel z motorja in se laže pokoldoval. Na kombiju je škoda za 30 tisoč dinarjev.

Zadnje iz Metlike

□ V Metliki urejajo te dni park ob Cesti braistava in enotnosti. Med lepimi speljanji stezicami se zelenijo jelke in ciprese, ki so jih pred nedavnim zasadili, da bi tudi ta predel mesta dobil lepšo podobo. Obrobje parka so že obzidali. Ob cesti pa je še vedno nekaj kamena — ostanek ruševin, ki jih bo treba spraviti kam drugam in ne v središče mesta.

□ Cepljenje proti otroški parali bi v Metliki v Zdravstvenem domu 7. aprila, in je ob-

Novomeška kronika

Za novo upravno in kulturno središče mesta

□ V petek zvečer so udeleženci zborov volivcev zvedeli za zanimiv načrt občinskega ljudskega odbora: ogledali so si lahko skico o ureditvi novega upravnega in kulturnega središča Novega mesta, ki naj bi zraslo na Novem trgu (med Industrijo obute, stavbo okrajnega ljudskega odbora, novo pošto in hotelom Metropoli). Načrt predvideva tu novo upravno stavbo občinskega ljudskega odbora. V sedanjih prostorih rotova je dolgo ni več mogoče delati, saj primanjkuje prostora. Način in gradnja novega upravnega in kulturnega središča sta že predvidena avtobusna postaja, medtem ko predvideva načrt tudi delno preoblikovanje sedanjega poslovnega središča. V Brštinu je razložil program industrijske izgradnje in tem predelju predsednik okrajnega ljudskega odbora Niko Belopavličič; ljudje so z zanimanjem sledili razlagi o zgraditvi obratov izkru in tovarniškega skladišča. Za ureditev naselja bodo v Brštinu ustanovili režijski odbor industrijske skupnosti tamkajšnjih podjetij, saj bo treba enotno reševati vprašanje kanalizacije, nove ceste, energetske in druge probleme. V Zabu vasi so volivci razpravljali predvsem o kanalizaciji in razsvetljavi, medtem ko so na II. terenu govorili obširno o nujnosti gradnje nove občinske upravne stavbe in o načrtu novega mestnega upravnega središča. Tu so volivci izrazili slabo zalozene novomeške trgovine in predlagali, da naj ob ureditvi obrata družbene prehrane (delavnice restavracije) več prednosti misli, da je treba čimprej urediti stavb zdravstvenega doma in osnovne šole izseliti vse stranke in te prostore dodeliti ustanovam, ki jim tako zelo manjka prostorov za ambulantno oziroma učilnic. Bili so tudi proti investicijam za preureditev bifeja, pogrešajo pa v družbenem planu skrb za prostore za mladino. Most v Rašev log je nujno treba popraviti oziroma zgraditi novega; priporočili so, naj občinski ljudski odbor s tem delom pohiti, zlasti še, ker bo dela izvršila Jugoslovanska ljudska armada.

Ljubljanska cesta bi se po načrtu pomaknila malec proti jugu, prav tako pa bi s časoma preuredili tudi sedanji kostanjev drevored. Sprito dejstva, da ostaja glavni trg v Kapljarju, Bežegom in drugimi deli v bistvu nedotaknjen kot stari del mesta in da novega središča mesta ne kaže začetki urejati ne v Brštinu, ne v Kandihi, ni ne drugod, je predlagala rešitev prav zanj, in to bo prav gotovo privlačila velik koraj ljudi k sodelovanju.

Za na petkih zborih volivcev so ljudje dajali različne pripombe in zastavljali vprašanja, na katera so odgovarjali arh. Danilo Lapajna in predstavniki občinskega ljudskega odbora. Da bi se lahko kar največ ljudi seznanilo z osnutkom novega načrta, bodo te dni skico javno razstavili (verjetno v Lekarni ali v Izložbi Novega mesta). Občinski ljudski odbor pravi volivce za predloge in mnenja, ki jih bodo prejeli, in jim bo zbral kar največ pripomb, ogled skice pa bo dopolnil naša gošča kratka izjava in o osnovni zamisli novega mestnega središča. Ker gre za načrt, ki mora biti sprejet vlogo in pomenu sedanjega Novega trga in ustvari sodobno mestno upravno in kulturno središče, vabimo Novomeščane, da si razstavljeno skico ogledajo.

□ V Brštinu, II. terenu in v Zabuj vasi so bili v petek zvečer zbori volivcev, kjer so se ljudje seznanili z letošnjim družbenim planom in proračunom občinskega ljudskega odbora. V Brštinu je razložil program industrijske izgradnje in tem predelju predsednik okrajnega ljudskega odbora Niko Belopavličič; ljudje so z zanimanjem sledili razlagi o zgraditvi obratov izkru in tovarniškega skladišča. Za ureditev naselja bodo v Brštinu ustanovili režijski odbor industrijske skupnosti tamkajšnjih podjetij, saj bo treba enotno reševati vprašanje kanalizacije, nove ceste, energetske in druge probleme. V Zabu vasi so volivci razpravljali predvsem o kanalizaciji in razsvetljavi, medtem ko so na II. terenu govorili obširno o nujnosti gradnje nove občinske upravne stavbe in o načrtu novega mestnega upravnega središča. Tu so volivci izrazili slabo zalozene novomeške trgovine in predlagali, da naj ob ureditvi obrata družbene prehrane (delavnice restavracije) več prednosti misli, da je treba čimprej urediti stavb zdravstvenega doma in osnovne šole izseliti vse stranke in te prostore dodeliti ustanovam, ki jim tako zelo manjka prostorov za ambulantno oziroma učilnic. Bili so tudi proti investicijam za preureditev bifeja, pogrešajo pa v družbenem planu skrb za prostore za mladino. Most v Rašev log je nujno treba popraviti oziroma zgraditi novega; priporočili so, naj občinski ljudski odbor s tem delom pohiti, zlasti še, ker bo dela izvršila Jugoslovanska ljudska armada.

□ Nekateri zbori volivcev so ponovili večkrat. Gradnja je treba tiste volivce v mestu, ki se ne zanimajo za delo ljudskega odbora, saj z udeležbo ne moremo biti zadovoljni. Mladine nismo videli na nobenem zboru, pa tudi sicer so organizacije tokrat slabo pripravile svoje člane na udeležbo in razpravo o pomembnih vprašanjih gospodarjenja in nadaljnjega razvoja mesta in občine.

□ Nove ogledne deske za uradne objave, raspise in obveščanje bodo v kratkem namestili na važnih križiščih in krajih, kjer bo lahko največ ljudi prebralo lepe in druga obvestila. Dopolnjen način plačiranja v mestu bo s tem odpadel, odpraviti pa bo treba tudi zastareli način obveščanja z listki.

□ Nekateri zbori volivcev so ponovili večkrat. Gradnja je treba tiste volivce v mestu, ki se ne zanimajo za delo ljudskega odbora, saj z udeležbo ne moremo biti zadovoljni. Mladine nismo videli na nobenem zboru, pa tudi sicer so organizacije tokrat slabo pripravile svoje člane na udeležbo in razpravo o pomembnih vprašanjih gospodarjenja in nadaljnjega razvoja mesta in občine.

Pokongresna dejavnost organizacij SZDL v sevniški občini

Prejšnji teden so bili na Bučiki, Blanci, v Trličju, Sentiernju in Bostanju sektorski sestanki krajevnih odborov SZDL. Sestanke je sklical občinski odbor SZDL, da bi tako čim hitreje prenesel aktualne naloge s kongresa na teren.

Na sestankih je bila večinoma velika udeležba. Nekaterim so razen članov odborov prisostvovali tudi člani krajevnih organizacij, le na Blanci je manjkal celoten odbor s Poleleka.

Udeleženci so v glavnem razpravljali o najvažnejših sklepih V. kongresa SZDL Slovenije in o nalogah, ki jih prinaša novi gospodarski sistem. Pogovorili so se tudi o nalogah v zvezi z volitvami novih združnih svetov, o problemih kmetijstva, o delovanju sekcij pri SZDL, o delovanju sekcij pri SZDL, o priložnostih v občini NO.

Za ta teden so bili enaki posveti sklicani še za sektorje Loka, Zabukovje in Sevnica. Na

V Straži pred prvim aprilom

Pred ednim strastnim gostiščem »Srobotnikom« urejajo teraso in hodnični prostor. S tem bodo preprečili postojanje komaj in druge živine, ki se ob semanju živih dneih na poti v Novo mesto ustavlja pred gostilno. Tudi križišče nameravajo urediti. Nad železniško progjo, kjer je bilo do zdaj skladišče za les, bodo uredili manjši park s cvetlicami in klopmami.

Seveda bodo morali tudi Strazani malo bolj skrbeti za opešavo naselja. Prav nič lepo ni okolje stavn »Novočas«, Hišni svet šteje 31 bi tudi lahko že kaj uredit. Smeti in trnje, ki se je zraslo vseokrog, bi bilo treba posekati in namesto tega nasaditi lepotočno grmičevje.

Pričela je borba za točke

Pretekli teden so bile odigrane prve tekme v najboljšem moštvenem tekmovanju v kajganju - v borbenih igrah za naslov najboljšie ekipe članov in članic v občini NO. V dosežanjih tekmovanjih po ligan sistem so tekmovali samo člani in članice iz Novega mesta. V tekmovanje za leto 1961 pa so se vključili tudi igralci iz Dol. Toplice, kar je tekmovanje naredilo še bolj pestro in zanimivo. Skupaj nastopa 12 moških in 3 ženske ekipe.

Ker bi bilo tekmovanje članov prva tekma v najboljšem moštvenem tekmovanju za leto 1961 odvija v dveh skupinah: skupino A sestavlja 5 najboljših klubov iz Novega mesta in člani KK Toplice, skupino B pa 8 klubov iz Novega mesta. V skupini članic nastopajo članice KK Pionir, KK Malojka iz Novega mesta in KK Toplice.

V prvih srečanjih so bili naslednji rezultati:

skupina A: KK Luknja : KK Zeleničar 33:34

Tekmovanja v Brežicah

Občinski sindikalni svet v Brežicah pripravila obširno tekmovanje med aktivni sindikalni podružnice. Določena so tekmovanja v šahu, kještjanju, streljanju, odbojki in namiznem tenisu. Tekmovanje, ki bo posvečeno 20-letnici ljudske vstaje, bo v maju in bo združeno s proslavami delavskega praznika 1. maja. Številni člani so namreč nastopili na največje delavske tekmovanje. Iz razgovora s tekmovalci spoznamo, da bi bilo prav, ko bi se tekmovanje razširilo tudi v okrajnem merilu.

Zbori volivcev v metiški občini

Pred dnevi so bili v metiški občini dobro obiskani zbori volivcev, kjer so se volivci seznanili s gospodarske obveščanja ni bilo.

Volivci so živahno razpravljali o družbenem načrtu občine za leto 1961 in o perspektivnem petletnem načrtu. Opaziti je, da prebivalstvo povsod zelo zanima, kako se bo komuna kot teritorialna skupnost razvijala in napredovala v naslednjih petih letih. Pohvaliti je treba pripravljenost prebivalcev sodelovati na krajevnih delovnih akcijah. Kjer ni na razpolago dovolj sredstev za delo, bodo prisrčno pri pomoč domačini. Tako so se odločili za pomoč pri gradnji dvorane na Suhorju:

Letos tudi mladinska tekmovanja

Ko so v Novem mestu ustanovili nogometni klub »Elan«, je bilo dolozeno, da bodo še posebej skrbeli za nogometni naračaj. Na zadnjih sejah je klub razpravljal o mladinskih treningih. Nogometni klub zato vabi vse mladince, ki želijo resneje gojiti nogomet, da se ob sredah in petkih ob 16. uri dalje prijavijo nogometnemu trenerju. Mladinci naj na trening prinesejo opatje in drugo opremo. Ker bo letos več mladinskih tekmovanj, se enkrat vabimo mladine nogometaše, da se čimprej prijavijo v klub.

GOSTINSTVO Šmarje - Sevnica sprejme

kulharico, za gostilno »Na križišču« v Šmarju pri Sevnici. Nastop službe 15. aprila. Samsko stanovanje zagotovljeno.

MALOGLASJE

PRODAMO KOŠNO seno in otave. Interesenti naj se javijo 10. aprila ob 9. uri v upravi Bolnišnice Novo mesto.

ODDAM zastoj 10 ha zemlje z gospodarskim poslopjem. Jože Vrščina, Zibohovo soto 8, P. Občec.

POCENI NAPRODAJ rabljeni stroji: šivalni stroj znamke »Singer«. Naslov v upravi lista (266-61)

PRODAM hišo in 37 a gozda, 15 minut od železniške postaje Mirna, peš. Naslov v upravi lista (256-61)

PRODAM smrekove trame za gradnjo hiše. Naslov v upravi lista (254-61)

UGODNO prodam motorno kolo »Zündapp«, Zupančič, Račavska 2, Novo mesto.

DOBRO SLEZKO nudim posteljnino dekletu. Naslov v upravi lista. Ponudbe pod »Gospodinjstva pomočnica«. (262-61)

NUJNO ISEM hišo pomočnico k tričlanski družini, najraje starejšo. Otroci star eno leto. Ponudbe pošljite na: Narodna banka, Kranj, Plačam dobro!

ZAGARJA za vencičanko takoj zaposlino. Ponudbe pošljite Lesno predelovalnemu podjetju v Metliki.

SUHO IN SVETLO dvoosobno stanovanje v Kostanjevici znamenito za enake v Novega mesta. Naslov v upravi lista. (258-61)

ISCEM GARSONIERO ali prazno sobo s souporabo kopalnice. Plačam vnaprej. Naslov v upravi lista. (259-61)

TEMNO MOŠKO OBLEKO za vliha večje postavu ugodno prodam.

Naslov v upravi lista.

MOSKO DVOKOLO, odlično ohranjeno, in otroško posteljno posteljo. - Naslov v upravi lista. (258-61)

PREKLICI

Preključem, kar sem govoril proti Marji Mavič iz Malega Cerovca, ker se ji zahvaljujem, da je oddala od tožbe. Franc Kozale, Mali Cerovec 3, Stopiča.

Preključem vse žalivke, ki sem jih izrekel proti Antonu Kancilji, Ani in Marji Purbere ter podjetju »Bor« v Dol. Toplicah, ker so nezakonite. Štefka Henigman, Dol. Toplica 72.

Preključem vse govorice, ki sem jih širil proti Ivanu Požunu iz Dobrave, ker so nerazsodne. Franc Hlasiar, Dobrova 28, P. Senovo.

Državni zavarovalni zavod, podružnica Novo mesto, predlucuje veljavnost naslednjih ucradenih dokumentov:

Negodne police (n-5) od št. 70577 do 71000 - 24 kom.

AR polico za avto zavarovanje št. 289 - 1 kom.

Police za imovniška zavarovanja (D-8) od št. 37771 do 37775 - 5 kom.

D-26 pobornice za kastriranje imovniških premij od št. 162945 do 162950 - 6 kom.

OZ-3 pobornice za inkaso življenjskih premij od št. 237003 do 23725 - 24 kom.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Cilka Hudec iz Glogobega - dekleco, Jožeta Strucl iz Bojnega - dečka; Hermilina Novosel iz Perišča - dekleco, Nada Jurčič iz Cerklje - dekleco, Ana Kovarčič iz Pilsec - dekleco, Rozalija Vimpolšek iz Gor. Lenarta - dečka, Jožeta Stopar iz Konjskega - dečka, Marija Butkovič iz Volčje - dekleco, Veronika Lazančič iz Nove vasi - dečka, Ivanka Perlin iz Stoilovnice - dekleco.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Marija Kralj, gospodinja iz Vel. Brusnice, je padla in si poškodovala levo koleno. Jože Zibert, delavec iz Dol. Glogobode, je padel s kornja in si poškodoval hrčičnico. Alojz Bojč, delavec iz Rutenke, je padel in si poškodoval glavo. Franc Turk, delavec z Vel. Cerovca, je z ramo zadel ob kolezariko, padel in se poškodoval. Alojz Kresc, posestnik iz Podkove, je padel pod voz in si poškodoval desno koleno. Leopoldu Kajfetu, snu kmetu iz Suhorja, je v roki cespodirjal naboj in mu poškodoval levo roko in trebuh. Januza Vražlja, kmetu iz Otovca, so se splaskali kornji, padel je pod voz in si poškodoval glavo.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Lovrenca Keiharja iz Dednje vasi je nekoč udaril po glavi in dobil rano. Alojz Matarič, kmetovalec iz Razvozja, je padel pod voz ter si poškodoval obe nogi. Jožeta Pestrušin, gospodinja iz Bobovca, si je pri padcu s podstrešja zročila desno nogo in rano. Miletu Turk, uslužbenec iz Senkoveca, si je pri padcu z lestve poškodoval glavo. Vinko Božič, sin kmeta iz D. Dmrovske, si je pri izru poškodoval levo roko in trebuh. Petru, gospodinja iz Podvinj, si je pri padcu zlomila desno nogo.

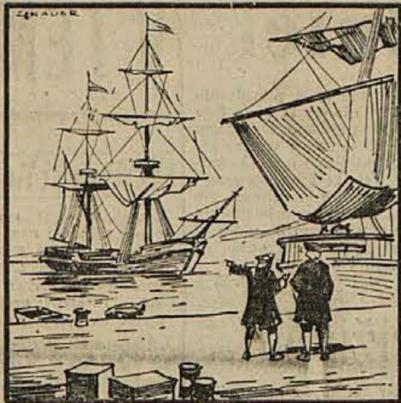
Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Lovrenca Keiharja iz Dednje vasi je nekoč udaril po glavi in dobil rano. Alojz Matarič, kmetovalec iz Razvozja, je padel pod voz ter si poškodoval obe nogi. Jožeta Pestrušin, gospodinja iz Bobovca, si je pri padcu s podstrešja zročila desno nogo in rano. Miletu Turk, uslužbenec iz Senkoveca, si je pri padcu z lestve poškodoval glavo. Vinko Božič, sin kmeta iz D. Dmrovske, si je pri izru poškodoval levo roko in trebuh. Petru, gospodinja iz Podvinj, si je pri padcu zlomila desno nogo.

Letos tudi mladinska tekmovanja

Ko so v Novem mestu ustanovili nogometni klub »Elan«, je bilo dolozeno, da bodo še posebej skrbeli za nogometni naračaj. Na zadnjih sejah je klub razpravljal o mladinskih treningih. Nogometni klub zato vabi vse mladince, ki želijo resneje gojiti nogomet, da se ob sredah in petkih ob 16. uri dalje prijavijo nogometnemu trenerju. Mladinci naj na trening prinesejo opatje in drugo opremo. Ker bo letos več mladinskih tekmovanj, se enkrat vabimo mladine nogometaše, da se čimprej prijavijo v klub.

Letos tudi mladinska tekmovanja

Ko so v Novem mestu ustanovili nogometni klub »Elan«, je bilo dolozeno, da bodo še posebej skrbeli za nogometni naračaj. Na zadnjih sejah je klub razpravljal o mladinskih treningih. Nogometni klub zato vabi vse mladince, ki želijo resneje gojiti nogomet, da se ob sredah in petkih ob 16. uri dalje prijavijo nogometnemu trenerju. Mladinci naj na trening prinesejo opatje in drugo opremo. Ker bo letos več mladinskih tekmovanj, se enkrat vabimo mladine nogometaše, da se čimprej prijavijo v klub.

33. "Zdaj pa na ono drugo stvar," je rekel mr. Trelawney. Pergament je bil na več mestih zapечат. Doktor je skrbno zlomil pečate in iz zavoja je padel zemljevid velikega otoka. Na njem so bili vrisani vsi podatki: zemljepisna širina in dolžina, globina morja, imena gora, zalivov in prelivov. Sredi otoka so bili vrisani z rdečim trije križi in napisane besede: "Tukaj leži zaklad." Bilo je še nekaj opazk o skrivališču orožja. In brž se je rodil načrt, kako se bomo odpravili po zaklad.

34. Ze naslednji dan je mr. Trelawney odpoštoval v Bristol, kjer je v nekaj tednih kupil in opremil ladjo, da je bila pripravljena za plovbo. Bila je lepa jadrnica in imenovala se je "Hispaniola". V pismu nam je sporočil, da je imel težave z moštvom, rešil pa ga je star izkušen mornar Dolgi John Silver, ki je izgubil v bojih v Franciji levo nogo. Ta nam je zbral same stare pomorščake. Napisal je, da naj se poslovimo in krenemo na pot. Doktor je dobil začasnega namestnika in priznatil moram, da sem se težko poslovil od matere.

35. S poštno kočijo smo prispeli zgodaj zjutraj v pristaniško mesto Bristol. Mahnili smo jo v kremo, kjer je stanoval mr. Trelawney. Ko smo hodili ob nabrežju, sem prvič v življenju videl toliko ladij vseh držav. Mornarji so prepevali pri delu in nekateri so plezali visoko med vrvmi. V pristanišču je dišalo po soli, ribah in katranu. V meni je vriskalo: zdaj pojdem tudi jaz na morje - na samotni otok z bradatimi mornarji iskat zakopane zaklade! Mr. Trelawney nas je veselo pozdravil: "Vse je v redu! Jutri odjadramo!"

36. Po zajtrku so me poslali s pismom za Johna Silverja v kremo "Pri daljnogledu." Gostje so bili povečini mornarji, bili so tako glasni, da se nisem upal vstopiti. Tedaj sem zagledal moža in na prvi pogled sem spoznal v njem Dolgega Johna. Levo nogo je imel odrezano čisto v kolku, nosil je berglo in jo uporabljal sila spretno. Visok, krepak in nasmejan je skakljal po krčmi Nagovarjal sem ga in mu ponudil pismo. "Vidim, da si naš novi mornarček," je dejal. "Zelo me veseli, da te poznam," me je pozdravil.

TOGO enajst mesecev stara država

Afriška država Togo leži na obalah Gvinejskega zaliva. Meri 56.500 kvadratnih kilometrov in šteje okrog 1.200.000

V avstrijskih trgovinah s tehničnim materialom so se pojavili pred kratkim posebni aparati, podobni malim tranzistornim sprejemnikom. Uporabljajo jih namestniki notesa. So pravzaprav nekakšni miniaturni magnetofoni, katerim zaupa lastnik na glas svoje naročilo (namesto da bi ga zapisal v bežnično), aparat pa mu ponovi besedico, kadar to lastnik zahteva.

Na hipodromu Cannes-sur-Mer (Francija) so nastopile same ženske kot jahaške. Na sliki: zmagovalka Jennine Lefevre, hčerka znamenite francoskega filmskega igralca.

Po svetu so te dni veliko govorili o tragični smrti filmske igralke Belinde Lee, ki se je ubila, ko je prehitro vozila avtomobil. Bila je zelo privlačna, čeprav brez pravega igralškega talenta. V zadnjem času smo jo videli v filmu "Noči Lukrecije Borjije".

Prizorček z motocrossa v Los Angelesu (ZDA): dirke zahtevajo od vozačev čedalje več držnosti in znanja, prevelik pogum pa je za marsikoga usoden. Tudi drugi "teždec" na gili se je pogoltno prevrnilo in pri padcu na zemljo izgubil tako upanje na zmago...

prebivalcev. V enem od 44 narodov, kolikor jih govorijo v mladi neodvisni deželi, pomeni Togo: ljudi, ki žive na obali. Nad tri četrt stoletja so se Togožani borili za svojo neodvisnost in šele lani, 27. aprila, je na jamboru v Loméju zavihrala zastava neodvisne republike: rdeče-rumeno-zele-zelena z belo zvezdo na sredini.

Portugalci so že v 15. stoletju prišli v stik s tem področjem. Tu so se ukvarjali s trgovino z belim blagom. Kasneje so v Togu dobili svoja oporišča nemški trgovci in leta 1884 podpisali dogovor o protektoratu s poglavarjem skupnosti plemena Togo. Anglija in Francija sta leta 1914 zavzele Togo in si ga razdelili. Po prvi svetovni vojni je prišel Togo pod mandat Društva narodov, ki je poverila upravo dežele Angliji in Franciji. Isto je ostalo tudi po drugi svetovni vojni, ko so skrb za Togo prevzeli Združeni narodi.

Prebujanje afriškega nacionalnega gibanja je zajelo tudi Togo, zlasti po drugi svetovni vojni. Gibanje za neodvisnost sta vodila Komite enotnosti Toga (vodil ga je sedanji premier Silvanus Olimpio) in mladinsko gibanje. Stranka Silvanusa Olimpiusa je prečiščljivo zmagala nad Progre-

Hudetova potuja v Sofiji

Tekalci in tekačice, ki se pripravljajo za evropsko prvenstvo v atletiki, so imeli pretekli teden v Zagrebu izbirno tekmovalno za sestavo moške in ženske reprezentance za balkanski cross, ki bo letos v glavnem mestu Bolzarije - v Sofiji. Z uvrstitvijo Hudetove na izbirnem tekmovalju na 5. mesto smo lahko kar zadovoljni, čeprav smo pričakovali več. S to uvrstitvijo je postala članica državne reprezentance, ki bo 8. aprila odpoštovala v Sofijo.

Ali poznate domače kraje?

DRAGI PIONIRJI IN PIONIRKE!

Zadnjičkrat objavljena malo temnejša slika vam je delala precej preglativ, zato je bilo tokrat tudi manj pravihni rešitev. Odgovoriti je bilo treba takole: 1. JUGOTANIN; 2. TANIN. - Zrel je izbral tokrat tri nagrajence: 1. nagrada (1000 din) dobi Danica Zupančič, Sevnica, Kolodvorska 1, knjižni nagradi pa bosta dobila: Mihec Budja, 3. r. osnovne šole, Središče ob Dravi in Polona Planina, 3.a razr. osnovne šole v Sevnici.

Do torika nam odgovorite na novo slikovno uganko: 1. Kaj predstavlja slika? 2. Ime in priimek predsednika občinskega odbora SZDL tega kraja. 3. Naštejte vsaj tri kulturnoprosvetne ustanove v tem kraju. Rešitev nam lahko pošljete tudi na dopisnici, pišite pa čimjivo in ne pozabite napisati svojega točnega naslova! Zadnji rok za rešitve: torek, 11. aprila 1961.

svino stranko, ki je bila za priklučitev k Franciji. Tako si je ljudstvo izbralo neodvisnost in jo uresničilo. Seveda, pot mlade republike ni bila lahka. Kolonizatorji, ki so držali deželo predvsem iz strateških vzrokov, niso ničesar storili za njen gospodarski razvoj. Čeprav je Togo poljedelska dežela, je obdelanih letno komaj 12 odstotkov obdelovalne površine. Industrije pravzaprav ni, razen nekaj predelovalnih tovarn. Toda mlada in revna republika je krepko zastavila delo. Rešiti hoče svoje probleme s čim večjo ekonomsko osamosvojitvijo, s politiko nevtralnosti in sodelovanjem z vsemi deželami na temelju enakosti in enakopravnosti. Jugoslavija je že lani navezala s Togo gospodarske stike. Ti obojestranski stiki se bodo še posebej okreplili sedaj, ko je mlado republiko obiskal maršal Tito.

"Skrivnostni otok" na Savi

Pri Blanci je na Savi precej velik otok, ki je preraščen s šibjem. Pripovedujejo, da je poleti na njem precej kač, pa tudi fazanov in divjih rac. Zelo redki stopijo na ta otok. Celo lovca ne zvabi tja lovska strast. Vendar so je lani odločila skupina mladeničev z Blance, da bi "junakov" preživela v najbolj vročem letnem času nekaj dni na otoku. Za vsak primer je bila "oborožena" s močnimi palicami. Postavila si je šotor, pred katerim sta plapolali dve gusarski zastavi.

Nekega dne se je iz smeri Sevnice približevala otoku skupina kajakov. Ko je bila že blizu otoka, je opazila gusarski zastavi. Nekdo je iz skupine kajakov v nemškem jeziku zakričal "Schnell", na-

kar so se s podvojeno hitrostjo oddaljili od otoka... K. D.

"JUGOSLAVIJA JE KRIVAV!" - je priznal Hitler

Nedavno so v Angliji objavili popoln testament šefa najhujše diktature, kar: ili pozna človeštvo - Adolfa Hitlerja. "Fuhrer" je diktilal ta svoj politični testament pred svojim samomorom 30. aprila 1945. V tem testamentu je tudi tale odstavek (ko omenja "trivce za poraz nacizma"): "Odpor Jugoslovanov nas je presenetil. Mi smo v Jugoslaviji izgubljali svoje najboljšje ljudi in moči. Jugoslovani so nam pravzaprav vsilili borbo in mi smo morali tam nekaj let preživeti svojo kri..."

Ribe bodo letos svobodno odplavale...

Doslej je bil v Boštanju vsako leto takle čas velik lov na donavske podusti, ki priplovajo v Mirno na dristišče. Letos pa ob vodi ni ne križakarjev niti ljud: z električnim

agregatom, ki bi z malo truda polovili na pol omočične ribe. Med domačini je to vzbudilo precej različnih mnenj, ribiči pa poljasnujejo ta ukrep s prepovedjo ribiške zveze Slo-

venije. Ribe naj bi praviloma na dristiščih imele mir. Resnici na ljubo bodi povedano, da ga doslej niso imele! Zato je letos ribiška družina iz Sevnice organizirala stalno čuvajsko službo. Ker se domači ljudje niso hoteli lotiti tega neljubega posla, so najeli nekaj tovarišev z juga, ki so seveda nekoliko manj familiarni, pa zato tudi manj "priljubljeni". Ribe se pa drste v miru in se svobodno vračajo na dolgo pot v Donavo...

Borbe na morju

V drugi svetovni vojni je bilo "na delu" 2200 podmornic. Potopile so 570 vojnih ladij in 26 milijonov ton trgovskega ladjstva. V bojih je bilo uničenih 1300 podmornic. Najhujše so bile nemške podmornice - uničile so 230 vojnih in 2770 trgovskih ladij (zaveznikov so jim poslali na dno 181 podmornic). Ameriške podmornice so potopile 214 vojnih in 1200 trgovskih ladij.

"Tja ne moremo!" je uslo Saša. "Zakaj pa ne?" se je zasmejal Gorčakov. "Turisti lahko gredo kamor jih je volja: Zlasti pa ti, Saša. Tvojega očeta v Donbasu vsi poznajo in tebi so odprta vsa vrata. Kakšen geolog je to bil? Koliko sem slišal o njem v Krutih gorah samo v teh kratkih treh tednih! Eh, če bi bil živ, kako bi vidva z mamjo lepo živela..."

Saša je vzdihnil. "Bi je slaven geolog," je ponovil Gorčakov in narahlo potrepljal Sašo po rami. "Ne haj žalovati. Pojdimo v šotor!" Odpeljal je dečka v šotor in jima molče napolnil skodelici. Ko so vsi trije jedli, je vprašal kot mimogrede: "Zakaj pa misliš, da ne moremo po neki navzgor?"

"Saj res... Kaj naj zdaj storiva?" "Domov gremo."

Razburjen od pogovora o očetu, je Saša pozabil na previdnost. "Tam je rudnik. Ograjen in zastražen," je rekel pa se ugriznil za jezik.

Gorčakov je glasno pihal v svojo leseno žlico in se potajil, kot da ni slišal. "Uh, kako je vroče!... Kaj, če bi čorbo ohladili v reki..."

Gorčakov je pozorno opazoval Sašo in Koljo. Uganil je, da nekaj skrivata pred njim. Skušal je prebrati najdeni dnevnik geologa Tropinina, toda brez uspeha. Saša mu nj zapul, Kolja se je pa izogibal, da bi bil na samem z njim. Vendar je nekako le staknil beležnico.

"Hej, Saša, kje si?" se je oglasil Gorčakov. "Poglej: rakun (majhen medved) žre ribe iz porcije!"

"Poglej, saj res!" je veselo kriknil tudi Kolja. "Saša, hitro ga spodi, če ne bomo ostali brez rib."

Prigovarjal je dečkoma, da se morata naučiti jadrati in ju tako zadržal še ves dan. Ko ju je spravil v čoln in jima postregel z navodili, je odrinil čoln in ostal sam na obali. Vesela, da že znata obratati jadra, sta dečka zaplula po Donju. Dnevnik je ostal v šotoru in Gorčakov je začel hlastno prebirati. Ko je prišel do strani, kjer je Tropinin pisal o usodni torbi, skatlici vžgalic in pasu za naboje, se je spomnil, da sta dečka, ko ju je opazoval iz gozda, nekaj stresala iz tega pasu, potem pa vztrajno zahtevala, da se takoj vrnejo domov. "V dnevniku je omenjena skatlica vžgalic in pas za naboje. Torej bo sanit v pasu," je zaključil in začel vneto pregledovati naboje, toda v nobenem ni bilo sanita. Malo je pomislil, potem pa pograbil Sašev Jopit in s tresotico se roko posegel v žep. Dotipal je naboj, ga izpraznil, napolnil s svetlimi kamenčki in vrnil v žep.

"Hej, Saša, kje si?" se je oglasil Gorčakov. "Poglej: rakun (majhen medved) žre ribe iz porcije!"

"Poglej, saj res!" je veselo kriknil tudi Kolja. "Saša, hitro ga spodi, če ne bomo ostali brez rib."

Hotel je takoj zbežati, vendar se je premislil. "To bi bilo sumljivo. Začeli bi me zasledovati, do meje je pa daleč! Vsak korak bi bil nevaren." Sklenil je, da se bo znebil dečkov, ker bo potem veliko bolj brez skrbi.

"Poglej, saj res!" je veselo kriknil tudi Kolja. "Saša, hitro ga spodi, če ne bomo ostali brez rib."

Saša je stopil iz šotora, rakun je pa že bežal po bregu.

Ko se je znočilo, jima je rekel, da gre lovit ribe, v resnici je pa hotel skriti sanit v ožgani bukvi. Nered se je ločil od tako dragocenega plena, toda njegov, od podrobnosti izdelan načrt mu je povedal, da je tako najbolje.

Po obedu je Gorčakov vzel puško, se prepeljal na levo obalo in zginil v gozdu. Saša je hitro poiskal nabojni pas in pobral iz njega naboje. Bili so zeleni od vlade.

"Odpri jih," ga je nestrpno priganjal Kolja. Saša je praznil patrono eno za drugo. Smodnik se je razsypal po tleh.

Zjutraj zgodaj so sedli v čoln in zapluli nízdol po reki. Saša je večkrat potipal žep z nabojem in priganjal Koljo, naj hitreje vesla.

"Odpri jih," ga je nestrpno priganjal Kolja. Saša je praznil patrono eno za drugo. Smodnik se je razsypal po tleh.

"Daj se meni, da ti pomagam," ga je aprsil Kolja.

Gorčakov je krmaril in pozorno opazoval obalo, kakor da nekaj išče. Da bi dečkoma ne zbudil suma, je večkrat zakrmaril v ilovico ali grmovje, nato pa dolgo in nerodno obračal čoln, preden so spet zapluli.

"Odpri jih," ga je nestrpno priganjal Kolja. Saša je praznil patrono eno za drugo. Smodnik se je razsypal po tleh.

"Dajte, bom jaz krmaril!" mu je jezno rekel Saša, in mu hotel vzeti krmilo iz rok.

"Kaj si tako nestrpen, Saša?" mu je veselo rekel Gorčakov. "Saj se nikamor ne mudi in lahko se boš še nakrmaril." Čoln je spet naseljal na pesek. "Vidiš zmotil si me..." Stopil je iz čolna in ga potegnil za sabo na obalo. "Pojdita sem, da si zravnamo kosti!" je rekel in se ulegel na pesek.

"Mislil, da bi nama verjeli? Poskušala ga nova dobiti sama."

"O čem?" "O modrem žarku."

"Tako bomo pet dni potrebovali do doma!" je Saša jezno rekel Kolju. "Le kaj ga je pčilo?" "Vrnitev ga ne mika. Moral bo nastopiti službo," je odgovoril Kolja. "Ulezaj se še mridva pesek je gorak."